

У К Р А Ї Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік

Відповідно до пункту 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», розглянувши внесений обласною державною адміністрацією проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік (далі – Програма), що додається.

2. Обласній державній адміністрації:

2.1. Забезпечити виконання завдань і пріоритетних напрямків розвитку області у 2013 році.

2.2. Розробити план заходів із виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік.

2.3. У двотижневий строк після затвердження обласною радою показників Програми довести їх до виконавців.

3. Постійним комісіям обласної ради розглядати на своїх засіданнях питання про хід виконання Програми та за результатами розгляду вносити відповідні пропозиції.

4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії обласної ради.

Голова обласної ради

М.В.Пундик

26 грудня 2012 року
№ 685-VI

Додаток
до рішення обласної ради
від 26 грудня 2012 року
№ 685-VI

Одеська обласна державна адміністрація

**Програма
соціально-економічного та
культурного розвитку
Одеської області
на 2013 рік**

ЗМІСТ

<i>ВСТУП</i>	1
<i>I. АНАЛІЗ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2012 РОЦІ</i>	2
<i>II. ПРІОРИТЕТИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У 2013 РОЦІ</i>	13
2.1. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ	13
2.1.1. Промисловість.....	13
2.1.2. Агропромисловий комплекс.....	17
2.1.3. Транспорт і зв'язок.....	18
2.1.4. Будівельна галузь.....	22
2.1.5. Споживчий ринок товарів та послуг.....	24
2.2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	25
2.2.1. Інвестиційна діяльність.....	25
2.2.2. Енергозабезпечення та енергоефективність.....	26
2.2.3. Зовнішньоекономічна діяльність.....	27
2.2.4. Розвиток підприємництва.....	28
2.2.5. Науково-технічна та інноваційна політика.....	29
2.2.6. Земельні відносини (землевпорядкування територій).....	31
2.3. СОЦІАЛЬНА СФЕРА	32
2.3.1. Демографічна ситуація та розвиток ринку праці.....	32
2.3.2. Соціальний захист населення.....	33
2.3.3. Доходи та цінова політика.....	34
2.3.4. Житлово-комунальне господарство.....	35
2.4. ГУМАНІТАРНА СФЕРА	36
2.4.1. Охорона здоров'я.....	36
2.4.2. Освіта.....	37
2.4.3. Культура та туризм.....	39
2.4.4. Фізична культура і спорт.....	41
2.4.5. Розбудова громадянського суспільства.....	42
2.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	43
2.5.1. Охорона навколишнього природного середовища.....	43
2.5.2. Техногенна безпека.....	45
2.5.3. Захист прав і свобод громадян.....	45
<i>ДОДАТКИ:</i>	<i>ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.</i>
Додаток I.....	<i>Ошибка! Закладка не определена.</i>
Додаток II.....	54

ВСТУП

Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік (далі – Програма) розроблено обласною державною адміністрацією відповідно до вимог статті 17 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» на базі ключових положень Програми економічних реформ на 2010 - 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» та щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році».

Сучасне становище економіки країни, втілення реформ, започаткованих Урядом майже в усіх сферах життєдіяльності, передбачають здійснення певних кроків з боку регіональних органів влади та врахування основних пріоритетів загальнодержавної політики при розробці проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2013 рік.

З метою дотримання планомірного процесу реалізації довгострокових стратегічних пріоритетів розвитку області Програма враховує цілі та завдання Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 28 жовтня 2011 року № 272-VI.

Методологічною основою розроблення проекту Програми є постанови КМУ від 26.04.2003р. № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» зі змінами, від 28.11.2012р. № 1125 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2013 рік та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 907».

Проект Програми розроблено з метою подальшого відновлення, стабілізації та динамічного зростання усіх сфер економіки регіону, підвищення її конкурентоспроможності та покращення якості життя і зростання добробуту мешканців Одеської області.

В проекті Програми наведено аналіз та тенденції економічного і соціального розвитку області протягом 2012 року, визначено пріоритетні напрями та завдання економічного і соціального розвитку області на 2013 рік. Також представлені прогнозні показники соціально-економічного розвитку області в цілому та в розрізі окремих галузей, перелік регіональних програм, реалізація яких здійснюватиметься у 2013 році.

Фінансове забезпечення Програми закладено в обласному бюджеті на 2013 рік з урахуванням основних заходів, передбачених у відповідних обласних програмах, та за фінансової підтримки з державного бюджету. Продовжиться реалізація ініціативи «Народний бюджет».

Підготовку Програми здійснювали Департамент економічного розвитку і торгівлі та структурні підрозділи обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади з урахуванням пропозицій підприємств, організацій та установ усіх форм власності.

I. АНАЛІЗ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2012 РОЦІ

Підсумки розвитку області за 11 місяців 2012 року свідчать про стабілізацію ситуації в більшості галузей економіки та соціальної сфери: на ринку праці, у сфері споживчого ринку та послуг, в інвестиційній діяльності. До кінця року ці тенденції буде збережено, а також прогнозується покращення стану зовнішньоекономічної діяльності.

Продовжується уповільнення зниження індексів промислового виробництва.

Обсяги капітальних інвестицій у порівнянні з січнем-вереснем 2011 року збільшились на 57,1%, обсяги введеного в експлуатацію житла – на 1,6%. Станом на 1 жовтня 2012 року обсяги прямих іноземних інвестицій у порівнянні з початком року зросли на 26,5%.

За січень-листопад 2012 року зафіксовано збільшення обсягів переробки вантажів у морських торговельних портах області на 0,6%.

В усіх сферах економічної діяльності за 11 місяців 2012 року утворено 48,7 тисяч нових робочих місць, що в 1,6 рази більше, ніж ліквідовано. Рівень зареєстрованого безробіття становив 1,03% та залишається одним з найнижчих серед регіонів України. Середньомісячна заробітна плата у порівнянні з січнем-жовтнем 2011 року підвищилась на 14,0% та становить 2664 грн.

Шість місяців поспіль на споживчому ринку області утримується дефляція. З початку року ціни на споживчі товари та послуги знизились на 0,8%, в тому числі на продукти харчування – на 2,6% (по Україні, відповідно, на 0,4 % та 3,0 %).

Обсяги обороту роздрібної торгівлі зросли на 17,7%.

Рівень оплати населенням спожитих житлово-комунальних послуг у січні-жовтні 2012 року становив 105,5%, заборгованість населення з оплати комунальних послуг скоротилася майже на 15% у порівнянні з початком року.

Однак залишається складним становище у промисловості, сільському господарстві, будівництві.

Існує заборгованість з виплати заробітної плати, з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до Пенсійного фонду України та податковий борг по податкових зобов'язаннях до державного та місцевих бюджетів.

Основні показники соціально-економічного розвитку Одеської області за 2012 рік

(у порівнянні з відповідним періодом попереднього року)

Показники	Січень-листопад 2012 року, %		Січень-червень 2012 року, %		Довідково: за 2011 рік, %	
	Область	Україна	Область	Україна	Область	Україна
Надходження до Державного бюджету України	109,9	108,9**	115,4	116,8	121,8	128,1
Доходи місцевих бюджетів (загальний і спеціальний фонди)	112,2	X	109,2	X	111,4	X
Промислове виробництво	96,9	98,5	89,4	100,4	83,6	107,6
Виробництво продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств	80,6	95,2	118,5	107,4	107,7	117,5
в тому числі: у сільгосп підприємствах	71,0	92,8	118,6	111,8	104,3	123,8
- у господарствах населення	89,6	97,6	118,4	104,4	110,2	112,3
Обсяги вантажних перевезень усіма видами транспорту-всього	96,5	95,5	97,6	95,8	109,7	107,4
в тому числі:- залізничний транспорт	96,3	98,5	98,3	99,8	113,3	108,2
- автомобільний	111,2	101,1	109,5	101,6	111,4	112,6
Обсяги пасажирських перевезень	96,1	97,8	101,9	95,9	111,9	101,9
Обсяги переробки вантажів у портах	100,6	100,9	98,6	100,1	104,9	104,7
Обсяги виконаних будівельних робіт	91,7	87,9	103,7	98,1	116,5	111,1
Капітальні інвестиції	157,1*	117,0*	164,7	129,1	x	x
Приріст прямих іноземних інвестицій до початку року	126,5*	105,2*	117,6	104,7	110,3	110,2
Обсяги введеного в експлуатацію житла	101,6*	137,9*	132,3	155,4	124,0	100,8
Оборот роздрібної торгівлі	117,7	115,7	117,4	116,0	115,3	114,7
Середньомісячна номінальна заробітна плата	114,0**	115,5**	115,4	116,9	116,7	117,6
Реальна заробітна плата	113,5**	114,8**	114,4	115,6	106,5	108,7
Заборгованість із виплати заробітної плати (до початку року)	95,6**	91,8**	98,0	98,4	74,8	80,2
Рівень зареєстрованого безробіття	1,0	1,6	0,85	1,6	1,12	1,8
Індекс споживчих цін:						
- до попереднього місяця	100,0	99,9	99,7	99,7	100,1	100,2
- до грудня попереднього року	99,2	99,6	99,4	100,1	105,4	104,6
Індекс споживчих цін на продукти харчування:						
- до попереднього місяця	99,8	99,7	99,3	99,3	100,2	100,1
- до грудня попереднього року	97,4	97,0	98,8	98,7	101,6	100,7
Заборгованість населення за житлово-комунальні послуги (до початку року)	84,8**	91,7**	95,5	96,4	91,6	103,9
Рівень оплати населенням послуг ЖКГ	105,2**	102,4**	102,5	101,4	102,8	97,8

* січень-вересень 2012 року, ** січень-жовтень 2012 року

Промисловість. У січні-листопаді 2012 року розвиток промислового сектора економіки спрямовувався на підтримку вітчизняних виробників, розширення їх потужностей на внутрішньому ринку, внаслідок чого значно уповільнились темпи зниження обсягів промислового виробництва з **80,2% на початок року до 96,9%.**

Стабільну позитивну динаміку нарощування обсягів виробництва забезпечували підприємства машинобудування (+8,6%), з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (+55,2%).

Суттєвий вплив на скорочення промислового виробництва мало значне зменшення: обсягів виробництва аміаку ПАТ «Одеський припортовий завод» (на 17,6%) та карбаміду (на 1,2%) через зростання ціни природного газу, що є сировиною для виробництва аміаку та карбаміду, та припинення роботи протягом січня-травня 1 агрегату по випуску аміаку; транспортних засобів та устаткування на 13,3%, у тому числі через зменшення поставок машинокомплектів на ГРП «Іллічівський ПАТ «ЗАЗ» на 57,3%; попиту на продукцію з боку російських замовників ТОВ «Дельта Вілмар СНД»; виробництва виноградного вина підприємствами області внаслідок зниження попиту на продукцію та високу конкуренцію з боку іноземних виробників.

За січень-жовтень 2012 року промисловими підприємствами реалізовано продукції майже на 19,5 млрд. грн., з них 76,4% (15003,5 млн. грн.) – підприємствами переробної промисловості. Значна частка реалізованої продукції у виробництві харчових продуктів (29,7%), хімічної та нафтохімічної промисловості (23,8%), машинобудування (12,1%), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (5,2%).

В промисловому комплексі області тривала реалізація інвестиційних проектів, введено в дію нові виробництва, здійснювалась оптимізація технологічних процесів, впроваджуються нові види продукції та розширено її асортимент:

У харчовій промисловості завершено реконструкцію та модернізацію ТОВ «Заплавський цукровий завод», відновлено виробництво цукру.

Розпочато будівництво I черги сучасного олійноекстракційного заводу (с. Визирка Комінтернівського району) з переробки соняшнику потужністю 1700 тонн насіння, сої – 1200 тонн на добу та ріпаку – 1400 тонн на добу.

Триває будівництво сучасного олійноекстракційного заводу з переробки соняшнику та ріпаку ТОВ «Дельта Вілмар СНД».

Введено технологічну лінію фасування кави Іллічівським ТОВ «Укркава» виробничою потужністю 381 тонна на рік, розпочато виробництво кави у стіках, бляшаних та скляних банках, вживаються заходи для реалізації кави на ринку Російської Федерації.

Відновлено виробничу діяльність ПАТ «Одеський олійножировий комбінат», з початку року вироблено 7,6 тис. тонн рафінованої олії.

У хімічній та нафтохімічній промисловості триває будівництво III черги нового лабораторно-виробничого корпусу з виробництва лікарських форм та субстанцій ТДВ «Інтерхім». У 2012 році впроваджено у виробництво нові препарати – 3 анальгетики, снодійне та інші.

ТОВ «АВС Кемікал Індастрі» введено в експлуатацію цех з виробництва туалетного паперу, паперових рушників, сухих та вологих серветок з натуральних волокон під торговельною маркою «Снігова Панда».

У машинобудуванні ГРП «Іллічівський ПАТ «ЗАЗ» в рамках реалізації Державної програми «Шкільний автобус» виготовлено 49 шкільних автобусів за кошти обласного бюджету. Всього підприємством випущено 1440 легкових, 188 вантажних автомобілів ТАТА та 666 автобусів.

ПАТ «Одескабель» впроваджено нові види продукції: багатопарний LAN-кабель п'ятої категорії для внутрішньої та зовнішньої прокладки, електронагрівальні мати для системи «Тепла підлога».

ТОВ «Телекомунікаційні технології» впроваджено виробництво мережевого медіаплеєру для цифрового телебачення AURA HD для IP телебачення, розпочато виробництво автоматизованих систем управління мереж освітлення, приладів обліку електроенергії, цифрових систем комутації «Матриця».

ТОВ «Айсберг Лтд» розпочато виробництво нових видів продукції – холодильних вітрин для реалізації квітів, холодильних енергозберігаючих вітрин Tavria, CUBE, гастрономічних вітрин для торговельної мережі Santim, розроблено нову систему відтавання вітрин.

У виробництві готових металевих виробів на функціонування підприємств значно впливає зниження рентабельності, скорочення внутрішнього попиту та обмеження експорту продукції.

ПрАТ «ВО «Стальканат-Силур» завод «Стальканат» у зв'язку із збільшенням попиту на зварювальний дріт впроваджено в експлуатацію перемотувальний верстат, що дозволить збільшити обсяг виробництва (обсяг інвестицій становить 1,2 млн.грн).

ТОВ «Таламус ЛТД» введено в експлуатацію цех з виробництва комплектуючих (з початку 2012 року створено 89 нових робочих місць).

У виробництві іншої неметалевої та мінеральної продукції у 2012 році нарощували обсяги виробництва ТОВ «Цемент», ТДВ «Арцизький завод залізобетонних виробів», ТОВ «Силікат», ТОВ «Великодолинський завод залізобетонних конструкцій», ТДВ «Бетонекс». У 2012 році відновлено виробничу діяльність на Білгород-Дністровському ВАТ «Цегельний завод».

У легкій промисловості на Білгород-Дністровському ТОВ «Белста» здійснюється підготовка до введення в експлуатацію технологічної лінії з монтажу домашнього взуття, створено 134 нових робочих місця.

Збільшили обсяги виробництва Балтське ПП «Інтект» з випуску верхнього жіночого та дитячого одягу, ТОВ «Швейна фабрика «Грегорі Арбер» (чоловічий одяг), ТОВ «Тімдресс Дебетекс» (спеціальний одяг), ТОВ «ЮНЛ» (дитячий одяг).

У промисловому комплексі області у 2012 році створено майже 1200 нових робочих місць, в тому числі в переробній промисловості – 802, з них у харчовій промисловості – 180, у машинобудуванні – 166, легкій – 46, целюлозно-паперовому виробництві – 23, хімічній та нафтохімічній промисловості – 37, виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції – 149, металургійному виробництві - 16.

Транспорт та зв'язок. За січень-листопад 2012 року підприємствами транспорту перевезено вантажів у обсязі 34773,9 тис. т, що на 3,5% менше, ніж у відповідному періоді минулого року, у тому числі залізничним транспортом перевезено 27613,0 тис. тонн вантажів, що становить 96,3% до відповідних показників 2011 року, автотранспортом – 5004,5 тис. тонн (111,2%), водним транспортом – 2156,4 тис. тонн (75,5%).

Вантажооборот за січень-листопад 2012 року збільшився на 0,6% і склав 61447,9 млн. ткм, зокрема, вантажооборот автомобільного транспорту збільшився на 28,5% і склав 1438,9 млн. ткм, вантажооборот залізничного транспорту збільшився на 1,2% (57568,3 млн. ткм), вантажооборот водного – зменшився на 20,0% (2440,7 млн. ткм).

Обсяги пасажирських перевезень по відношенню до 11 місяців 2011 року зменшилися на 3,9% і склали 309504,5 тис. пасажирів, у тому числі залізничним транспортом перевезено 30921,0 тис. пасажирів, автомобільним – 170880,0 тис. пас, що відповідно менше на 2,4% та 5,6% відносно показників 2011 року.

Пасажирооборот за січень-листопад 2012 року склав 11101,6 млн.пас.км, що становить 95,3% до аналогічного періоду 2011 року.

Переробка контейнерів в портах за січень-листопад 2012 року зменшилась на 4,2%, у листопаді 2012 року до жовтня 2012 року – на 12,4%.

Обсяг переробки вантажів у торговельних, рибному портах та на промислових причалах становив 80257,1 тис. т і в цілому збільшився на 0,6%, у т.ч. переробка вантажів внутрішнього сполучення зменшилась на 29,9%, транзитних вантажів – на 23,9%, імпорتنих – на 13,2%, але при цьому мало місце збільшення переробки обсягів експортних вантажів на 21,7%.

**Обсяг вантажопереробки в морських торговельних портах
Одеської області за 11 місяців 2012 року**

Підприємство	Перероблено вантажів	До січня-вересня 2010 року, %
Обсяг вантажопереробки всього, тис. т	80257,1	100,6
в т. ч.: Одеський морський торговельний порт	22472,6	96,5
Морський торговельний порт «Южний»	20674,3	100,7
Іллічівський морський торговельний порт	13173,0	108,4
Ізмаїльський морський торговельний порт	2665,2	58,0
Ренійський морський торговельний порт»	975,4	65,5
Б-Дністровський морський торговельний порт	864,4	95,1

Сільське господарство. За січень-листопад 2012 року обсяги виробництва продукції сільського господарства в порівнянні з відповідним періодом минулого року в усіх категоріях господарств зменшилися на 19,4%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах - на 29,0%, в господарствах населення - на 10,4%.

Обсяг виробництва продукції рослинництва в порівнянні з відповідним періодом минулого року зменшився на 25,4%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах - на 30,5%, в господарствах населення – на 18,5%.

За статистичними даними станом на 1 листопада 2012 року в усіх категоріях господарств обмолочено всього зернових та зернобобових культур (включаючи

кукурудзу) на площі 1082,3 тис.га, намолочено 1919,9 тис. тонн при середній урожайності 17,7 ц/га, в тому числі: пшениці – на площі 440,1 тис.га, намолочено 883,6 тис.тонн, середня урожайність 20,1 ц/га; ячменю - 368,2 тис. га, 620,8 тис. тонн, 16,9 ц/га, кукурудзи на зерно – 170,7 тис. га, 286,6 тис. тонн, 16,8 ц/га відповідно.

Крім того, соняшнику обмолочено на площі 379,5 тис.га, намолочено 470,8 тис. тонн при середній урожайності 12,4 ц/га, ріпаку зібрано на площі 26,5 тис. га, намолочено 35,8 тис. тонн, при середній урожайності – 13,5 ц/га.

Зібрано 502,7 тис. тонн картоплі, 451,1 тис. тонн овочів, 190,2 тис. тонн винограду.

За січень-листопад 2012 року обсяги виробництва продукції тваринництва в порівнянні з відповідним періодом минулого року в усіх категоріях господарств збільшились на 2,2%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах зменшились на 7,9%, в господарствах населення збільшились на 3,9%.

Основні показники тваринництва

	Січень - листопад 2012 року	Січень - листопад 2011 року	Відхилення 2012 р. до 2011р., %
Усі категорії господарств – виробництво:			
М'ясо худоби та птиці (тис. тонн)	57,0	58,4	-2,4
Молоко (тис. тонн)	374,1	373,4	+0,2
Яєць (млн. шт.)	334,2	380,7	-12,2
Чисельність худоби та птиці:			
Великої рогатої худоби (тис. голів)	199,6	190,5	+4,8
у тому числі: корів	105,9	102,5	+3,4
- свиней	398,4	391,6	+1,7
- овець та кіз	384,6	400,9	-4,1
- птиці (тис. гол)	5138,6	4920,0	+4,4

Завдяки вжитим заходам зупинено тенденцію скорочення поголів'я сільськогосподарських тварин - станом на 1 грудня 2012 року чисельність поголів'я ВРХ в усіх категоріях господарств становить 199,6 тис. гол., що на 4,8% більше, ніж в аналогічному періоді минулого року, в тому числі корів – 105,9 тис. гол., що на 3,4% більше, свиней – 398,4 тис. гол., що на 1,7% більше, на 4,4% збільшилось поголів'я птиці і становить 5138,6 тис. гол.

Триває реконструкція шести молочно - товарних ферм загальною кількістю 3050 корів та вартістю проектів 97,2 млн. грн. та чотирьох свинокомплексів на 77 тис. голів кошторисною вартістю 236,8 млн. грн.

У 2012 році на розвиток тваринництва рішенням обласної ради передбачено 1,7 млн. грн., з яких 1,1 млн. грн. вже сплачено.

З обласного бюджету виділено 500,0 тис. грн. на підтримку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів по заготівлі молока.

Станом на 1 грудня 2012 року в області створено 44 обслуговуючих кооперативи. Заготівлю сільськогосподарської продукції здійснюють 221 заготівельний пункт, із них 159 - по заготівлі молока, 6 – м'яса, 56 - плодоовочевої та іншої продукції. Крім цього, працюють 47 оптово-плодоовочевих ринків. В області оформлено майже 11,6 тис. голів телят на отримання дотації з держбюджету.

Під урожай 2013 року посіяно 788,3 тис. га озимих на зерно, в тому числі 502,7 тис. га пшениці, 283,9 тис. га ячменю та 1,6 тис. га жита. Крім того, посіяно 114,8 тис. га озимого ріпаку та 4,0 тис. га. озимих на зелений корм.

Інвестиційна діяльність. За січень-вересень 2012 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 8144,5 млн. грн. капітальних інвестицій, приріст капітальних інвестицій – 57,1% (*за січень-червень 2012 року освоєно 4859,6 млн. грн. капітальних інвестицій, приріст склав 64,7% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період минулого року*). Пріоритетними напрямками інвестування є такі види діяльності, як промисловість (33,9%), транспорт та зв'язок (26,8%) та будівництво (19,2 %).

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (98,8% загального обсягу) спрямовано в матеріальні активи, з яких в інженерні споруди – 45,2% усіх інвестицій, у житлові будівлі – 19,1% та 12,4% у нежитлові будівлі. Інвестиції в придбання машин і обладнання, інвентарю та транспортних засобів склали 19,4% загального обсягу капітальних інвестицій, інші матеріальні активи – 2,0%.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій у січні-вересні 2012 року були кредити банків та інші позики, за рахунок яких освоєно 41,1% усіх коштів та власні кошти підприємств та організацій - 38,5%.

На 1 жовтня 2012 року сума прямих іноземних інвестицій склала 1543,4 млн. дол. США. Темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій – 126,5% до обсягів на початок 2012 року.

За 9 місяців 2012 року в економіку Одеської області було внесено 322,7 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій (в I півріччі 2012 року – 215,2 млн. дол. США). Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одиницю населення в області склав 649,2 дол. США.

Пріоритетними для інвестування були підприємства з діяльності транспорту та зв'язку, промисловості, операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу, фінансової діяльності, торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, будівництва.

Зовнішньоекономічна діяльність. У січні-вересні 2012р. обсяги експорту товарів та послуг становили 2034,1 млн. дол. США і збільшилися відносно відповідного періоду 2011р. на 4,2%, імпорту – на 6,3% і склали 3480,6 млн. дол. Сальдо зовнішньої торгівлі негативне – 1446,5 млн. дол. США. При цьому частка товарів в експорті становила 55,5%, послуг – 44,5%, в імпорті – 94,8% та 5,2% відповідно.

Обсяги експорту та імпорту товарів у січні-жовтні 2012 року становили 1348,4 млн. дол. США та 3786,9 млн. дол. відповідно і зросли у порівнянні з відповідним періодом 2011 року на 10,2% та на 12,2%. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами – -2438,5 млн. дол. США.

На формування негативного сальдо вплинули окремі товарні групи: машини, обладнання, електротехнічне обладнання, палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки, текстильні матеріали та текстильні вироби.

Зовнішньоторговельні операції товарами підприємства області здійснювали з партнерами із 154 країн світу.

Зовнішня торгівля послугами. Одеська область займала друге місце серед областей та міст країни за обсягом наданих послуг і п'яте – за обсягом отриманих. Підприємства регіону здійснювали операції на ринку послуг з партнерами 180 країн

світу. Обсяг експорту послуг у січні-вересні 2012 року становив 904,8 млн. дол. США і збільшився на 3,7% проти січня-вересня 2011 року, імпорту – відповідно 180,0 млн. дол. і – на 19,1%. Сальдо – позитивне в розмірі 724,8 млн. дол. США.

У структурі послуг провідне місце традиційно займали послуги транспорту та зв'язку, експорт яких збільшився на 2,1%, імпорт – на 4,8%.

Будівельна діяльність. За січень-вересень 2012 року в Одеській області введено в експлуатацію 470,5 тис.м², загальної площі житла. Темпи обсягів уведеного житла проти відповідного періоду попереднього року становлять 101,6%.

Протягом 11 місяців виконано будівельних робіт на суму 3,2 млрд. грн., що у порівняних цінах на 8,3% менше ніж у відповідному періоді 2011 року. Частка обсягу будівельних робіт Одеської області у загальному обсязі становить 5,8%.

Споживчий ринок. Обороти роздрібної торгівлі становив майже 44,5 млрд. грн., що на 17,7% більше, ніж у січні-листопаді 2011 року. У структурі обороту роздрібної торгівлі на організовані та неформальні ринки припадає близько 37,0%.

З початку року в мережі роздрібної торгівлі області відкрито понад 500 стаціонарних об'єктів та створено більше 1000 робочих місць.

У мережі ресторанного господарства розпочали діяльність понад 40 об'єктів, сфера побутового обслуговування розширилася близько 1000 об'єктів.

Індекс споживчих цін за січень-листопад 2012 року по області становив 99,2%, (по Україні – 99,6%), тоді як за аналогічний період минулого року – 105,3% (по Україні – 104,4%). Для стримування інфляційних процесів, керованості цінової ситуації на соціально значущі продовольчі товари облдержадміністрацією використані надані повноваження щодо регулювання цін на продовольчі товари шляхом встановлення граничних торговельних надбавок та рівнів рентабельності виробництва.

Підприємництво. Протягом 11 місяців 2012 року в області зареєстровано 2443 суб'єкти підприємницької діяльності – юридичних осіб та 10021 фізична особа – підприємці.

З метою подальшого розвитку малого підприємництва в Одеській області завершена реалізація Програми підтримки малого підприємництва на 2010-2012 роки, рішенням Одеської обласної ради від 9 листопада 2012 року

№ 623-VI затверджена Програма розвитку малого і середнього підприємництва в Одеській області на 2013-2015 роки.

З метою недопущення тиску на бізнес з боку контролюючих та правоохоронних органів обласною державною адміністрацією започатковано щомісячний моніторинг перевіркової роботи цих органів. За січень-листопад поточного року органами державного нагляду (контролю) здійснено 61,4 тис. планових та позапланових перевірок, що на 23,2 тис., або на 26,7% менше аналогічного періоду 2011 року.

Видача дозвільних документів здійснюється у 33 створених в кожному районі та місті дозвільних центрів. З початку року за одержанням документів дозвільного характеру до адміністраторів та представників місцевих дозвільних органів, в рамках дозвільних центрів, звернулось 57,5 тис. суб'єктів господарювання, які отримали 51,5 тис. різних документів дозвільного характеру. Адміністраторами та представниками дозвільних органів надано 72,3 тис. консультацій з приводу отримання документів дозвільного характеру.

Доходи населення. Середньомісячна номінальна заробітна плата одного середньооблікового штатного працівника за січень-жовтень 2012 року становила 2664,0 грн., що на 14,0% більше від показника відповідного періоду минулого року.

Рівень реальної заробітної плати у січні-жовтні 2012 року у порівнянні з відповідним періодом 2011 року збільшився на 13,5%, у жовтні порівняно з вереснем збільшився на 2,4%.

На 1 листопада 2012 року **заборгованість із виплати заробітної плати** становила 19,1 млн. грн. та до початку року **зменшилась на 4,4%**.

Загальна кількість підприємств-боржників зменшилась і становила на початок листопада 2012 року – 27 підприємств (на 1 листопада 2011 року було 34 підприємства), у тому числі: 12 – економічно активних підприємств, 3 – економічно неактивних, 12 – підприємств-банкрутів.

Основним проблемним питанням є наявність заборгованості на державних підприємствах, які повністю чи частково перебувають у державній власності та управління якими здійснюють центральні органи виконавчої влади.

У січні-жовтні 2012 р. населенням області сплачено за житлово-комунальні послуги 1492,8 млн. грн. (**105,2% нарахованих сум**).

Заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг зменшилась у

жовтні порівняно з початком року на 15,2% і на кінець жовтня 2012 року становила 376,1 млн. грн.

Зайнятість населення. Ситуація на ринку праці залишається стабільною та прогнозованою. Для зареєстрованого ринку праці характерними стали тенденції: зменшення кількості незайнятого населення, що звернулось до служби зайнятості, зменшення рівня зареєстрованого безробіття та збільшення створення нових робочих місць. *Рівень зареєстрованого безробіття* станом на 1 грудня 1,03%.

Обсяги працевлаштування незайнятих громадян збільшились на 3,3%, рівень працевлаштування при цьому становив 44,3%.

Протягом січня-листопада 2012 року в усіх сферах економічної діяльності були утворені робочі місця для 48,7 тис. осіб.

Соціальний захист та сімейна політика. Протягом звітної періоду в області продовжувалася робота щодо подальшого *вдосконалення соціальної політики щодо захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних та бездоглядних дітей*, в першу чергу, розвитку сімейних форм виховання шляхом поширення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей. В області проживає 466190 дітей віком до 18 років, з яких 6504 дитини-сироти та дитини, позбавлені батьківського піклування. Із них 4376 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, виховуються у сім'ях опікунів, піклувальників, 525 дітей зазначеної категорії влаштовані у прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу - всього сімейними формами виховання охоплено 4901 дитину.

Для вирішення проблем малозабезпечених верств населення проводилась робота з надання адресної соціальної допомоги ветеранам війни та праці, інвалідам та сім'ям з дітьми, що опинилися в скрутному становищі.

Охорона здоров'я. Продовжується реформування системи охорони здоров'я області. На базі поліклінічних відділень центральних районних лікарень в районах області створено 13 центрів первинної медико-санітарної допомоги.

У результаті модернізації мережі закладів охорони здоров'я забезпеченість ліжками населення області за підсумками діяльності за 11 місяців поточного року становить 74,6 стаціонарних ліжка на 10 тисяч населення (норматив - 80 ліжок).

На виконання заходів обласної цільової програми «Здоров'я Одещини - 2012» 13 закладів охорони здоров'я сільських районів області отримали 15 машин швидкої допомоги, укомплектованих повним комплектом необхідного медичного устаткування та препаратів. Одеська область стала першою серед регіонів України, де розпочато акцію «Народний медогляд». Протягом червня-листопада понад 586,2 тис. населення області пройшли диспансеризацію в рамках «Народного медогляду», у тому числі 288,7 тис. осіб сільського населення. Щомісячно здійснюється доплата у розмірі 200,0 грн. медичним працівникам закладів охорони здоров'я, які розташовані у сільській місцевості.

Освіта. З початку року в рамках програми «Народний бюджет» відкрито нові загальноосвітні школи у с. Бритівка Білгород-Дністровського району, с. Троїцьке Біляївського району, с. Новопетрівка Великомихайлівського району; здійснено капітальний ремонт Зеленогірської загальноосвітньої школи Любашівського району та ремонтно-реставраційні роботи пам'ятки архітектури Ананьївської загальноосвітньої школи I-III ступенів - гімназії. У Петрівській школі

Комінтернівського району після капітального ремонту введено в експлуатацію актову залу та шкільну бібліотеку.

З метою забезпечення сільських шкіл транспортними засобами в рамках програми «Народний бюджет» придбано 49 нових шкільних автобусів за рахунок обласного бюджету та 41 новий автобус за кошти державного бюджету. Одеська область перша серед регіонів України повністю виконала програму «Шкільний автобус».

Влітку оздоровчими та відпочинковими послугами охоплено 146,5 тис. дітей шкільного віку, що 6,7 тис. дітей більше, ніж у минулому році.

Культура. Протягом звітної періоду у всіх закладах культури області проводилися інформаційно-просвітницькі та мистецькі заходи (книжкові виставки, науково-практичні конференції, бесіди, диспути тощо). З метою розвитку професійного мистецтва відбулися культурно-мистецькі акції різної направленості, зокрема: перший міжнародний фестиваль оперного мистецтва, II Міжнародний фестиваль клоунів «Комедіада – 2012», Третій Одеський міжнародний кінофестиваль та інші. В області реалізується соціально-творчий проект «Професійне мистецтво – мешканцям села», який передбачає організацію та проведення вистав за участю професійних колективів і виконавців у районних центрах та селах області.

Одним з пріоритетних напрямків культурного розвитку є покращення матеріально-технічного стану обласних закладів та установ культури. На укомплектування бібліотек Одеської області новою літературою з обласного бюджету виділено 1,2 млн. грн. На даний час проведено ремонтно-реставраційні роботи на 68 об'єктах культури, розташованих у м. Одеса та в районних центрах і селах області. Значною подією стало відкриття після реконструкції Одеського обласного театру ляльок.

Фізична культура і спорт. Протягом 2012 року діяльність обласної державної адміністрації була спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини, забезпечення проведення комплексних фізкультурно-спортивних заходів серед усіх верств населення та участі спортсменів області у XXX літніх Олімпійських і XIV Паралімпійських іграх 2012 року, чемпіонатах світу та Європи.

Було забезпечено функціонування мережі позашкільних закладів спортивного профілю: 1 школи вищої спортивної майстерності «Олімпієць», 65 дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), 9 спеціалізованих ДЮСШ олімпійського резерву (СДЮСШОР), 2 спортивно-оздоровчих центрів, філій районних ДЮСШ - у 130 селах і селищах області, 1 центру олімпійської підготовки (ЦОП).

В області завершується реформування структури управління фізкультурно-спортивним рухом. У рамках програми «Народний бюджет» після реконструкції відкрито Вилківську дитячо-юнацьку спортивну школу та ковзанку «Крижинка», на базі якої функціонує спортивна дитячо-юнацька школа з фігурного катання.

З початку року відбулося відкриття 14 нових стадіонів, розробляється проект з реконструкції з розширенням Палацу спорту.

Протягом 2012 року продовжувалось *співробітництво та координація дій з регіональним комітетом з економічних реформ*. З початку року відбулось 11 засідань регіонального комітету з економічних реформ, на яких розглядалися найбільш актуальні питання соціально-економічного розвитку, проводились засідання тимчасових робочих груп.

З початку року було підготовлено та прийнято низку важливих для розвитку регіону цільових та комплексних програм – всього 14 та внесено зміни до 18.

II. ПРІОРИТЕТИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У 2013 РОЦІ

2.1. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

2.1.1. Промисловість

*«...На часі вироблення нових підходів до промислової політики, прискорений розвиток реального сектора економіки.»**

У 2013 році передбачається зростання промислового виробництва на 4,0% та підвищення обсягу реалізованої продукції до 24 -25 млрд. грн.

Реалізація державної політики розвитку промислового комплексу області спрямовуватиметься на розвиток виробництва продукції на забезпечення внутрішнього ринку області, підтримку та сприяння збільшенню частки продукції галузей та виробництв з високою доданою вартістю.

Основні заходи промислової політики на 2013 рік буде зосереджено щодо:

- сприяння зростанню обсягів внутрішнього споживання продукції регіональних виробників у супутніх галузях економіки (транспорт, житлово-комунальне господарство, будівництво, освіта та медицина) для забезпечення реалізації соціальних ініціатив у регіонах та національних проектів;

- забезпечення стабільного розвитку пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку області, а саме розвитку підприємств машинобудування, легкої, харчової, хімічної та нафтохімічної промисловості, виробництва готових металевих виробів;

- сприяння розвитку підприємств регіону, діяльність яких має стратегічне значення для економіки області та які формують економічний потенціал області.

Серед основних заходів розвитку промисловості:

- ефективне використання діючих виробничих потужностей з підвищенням їх технологічного рівня, відновлення функціонування непрацюючих і проблемних підприємств та створення нових виробництв;

- впровадження механізмів стимулювання ресурсозбереження та інноваційного розвитку промислових підприємств регіону, спрямування інвестиційних ресурсів на впровадження нових зразків ресурсозберігаючої та енергоефективної техніки і технологій;

- сприяння поліпшенню підприємницького середовища шляхом зменшення кількості перевірок промислових підприємств (у тому числі стратегічних) органами державного нагляду (контролю);

- сприяння отриманню на пільгових умовах кредитних ресурсів у фінансових установах, що проводять свою діяльність на території регіону;

- проведення презентацій продукції промислових підприємств, інформаційно-реklamних та іміджевих заходів, участі регіональних виробників у виставково-ярмаркових заходах;

- підтримка та розвиток інтернет-порталу підприємств-виробників промислової продукції Одеської області.

Обсяги виробництва в промисловості прогнозуються на рівні 104,0% за рахунок нарощування виробництва на підприємствах переробної промисловості (+4,0%), в тому числі виробництво харчових продуктів (+4,0%), хімічної та нафтохімічної промисловості (+5,0%), машинобудування (+2,0%), виробництво

готових металевих виробів (на рівні), іншої неметалевої мінеральної продукції (+3,0%).

Потенціал харчової промисловості зосереджено насамперед у галузях, які організаційно і технологічно мають потужності для конкуренції імпортом товарам на внутрішньому ринку. На сьогодні ключові пріоритети полягають у забезпеченні жорсткого контролю за якістю продукції вітчизняного та імпортного виробництва, усуненні нерівних умов конкуренції для вітчизняних та іноземних виробників, гармонізації українських стандартів виробництва зі стандартами ЄС та технологічному переоснащенні підприємств.

В харчовій промисловості передбачається зростання виробництва **на 4,0%**.

Забезпечення позитивних тенденцій зростання обсягів виробництва у 2012 році в **олійножировій галузі** досягатиметься шляхом:

- активного нарощування обсягів виробництва з розширенням асортименту продукції ТОВ «Дельта-Вілмар СНД, ТОВ «Українська Чорноморська Індустрія», ТОВ «Одеський олійноекстракційний завод, ПАТ «Одеський олійножировий комбінат» та ПАТ «Іллічівський олійножировий комбінат»,

- введення в експлуатацію у I кварталі 2013 року III черги комплексу перевантаження та переробки тропічних олій; продовження будівництва переробного комплексу олійних культур ТОВ «Дельта-Вілмар СНД»;

- введення в експлуатацію I черги олійноекстракційного заводу з переробки соняшнику у с. Визирка Комінтернівського району потужністю 1700 тонн насіння, сої – 1200 тонн на добу та ріпаку – 1400 тонн на добу (обсяг інвестицій близько 80,0 млн.дол.США, створення 60 нових робочих місць).

З метою стабільного забезпечення м'ясомолочною сировиною підприємств галузі, покращення ситуації в тваринництві в межах реалізації регіональної програми «Тваринництво Одещини 2011-2015» на підтримку галузі **у 2013 році передбачається виділити 27,7 млн. грн. для розвитку тваринницьких комплексів**, що сприятиме збільшенню сировинної бази для підприємств харчової промисловості – з виробництва ковбасних виробів та молочної продукції.

Метою державної політики підтримки вітчизняних виробників спиртової, лікєро-горілкової та виноробної продукції має бути поступове зниження цін на ринку спирту до європейського рівня, запобігання нелегальному імпорту алкогольної продукції.

У виноробній та кон'ячній галузях передбачається нарощування обсягів виробництва ПрАТ «Одеський завод шампанських вин», ПрАТ «Одеський кон'ячний завод».

За рахунок розширення у 2013 році номенклатури продукції, а саме: виробництва кондитерських виробів під торговою маркою «Таврюша» та глазурованих бісквітно-кремових тортів із молочною масою та з тривалим терміном зберігання прогнозується збільшення обсягів виробництва ЗАТ «Одесакокондитер».

Нарощування виробництва продукції в основних галузях **машинобудування** на 2,0% відбудеться за рахунок розвитку виробництв телекомунікаційних технологій та засобів зв'язку, металорізального обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової техніки, виробництва транспортних засобів (вантажних автомобілів, причепів, учбових літаків) на підприємствах ТОВ «Мікрон, ТДВ «ЗОНТ», ПАТ «Одескабель», ТОВ «Телекомунікаційні технології», ДП «Одеський авіаційний завод» та забезпечення реалізації продукції для потреб закладів освіти, охорони

здоров'я та інших бюджетних установ.

Збільшення виробництва продукції машинобудування прогнозується шляхом:
у виробництві машин та устаткування:

- виробництва машин та устаткування для перероблення сільгосппродуктів *Ізмаїльським ТОВ «Механозбиральний універсальний завод»;*

- розвитку виробництва компресійних поршневих кілець зі сталевого прокату та чавуну *ПАТ «Завод поршневих кілець»;*

- розробки нових технологічних рішень, холодильних спеціальних, вертикальних та пристінних вітрин, промислового холодильного і морозильного устаткування *ТОВ «Айсберг» ЛТД;*

- впровадження виробництва індивідуальних гідророзподілювачів для вітчизняних та іноземних виробників дорожньої тракторної техніки *ПрАТ «Будгідравліка»;*

- виробництва сучасних водонагрівачів та нового асортиментного ряду виробів клімат-комфарту *ТОВ «Укратлантік».*

у виробництві електронного та електричного устаткування:

- нарощування обсягів виробництва паркувальних систем «Смарт-парк», конвекторів та інших сучасних приладів електроопалення приміщень *«ТОВ «Телекарт-Прилад»;*

- розвитку та розширення виробництва нагрівальних кабелів для заміни систем електроопалення, нагрівальних матів, волоконнооптичних і силових кабелів *ПАТ «Одескабель»* (передбачається поетапна модернізація цехів);

- удосконалення (підтримка одночасно супутникового, кабельного та ІР-телебачення) та збільшення обсягів виробництва мережевого медіаплеєру для цифрового телебачення AURA HD, комутаторів широкополосного доступу до мережі Internet, метрологічного устаткування *ТОВ «Телекомунікаційні технології»;*

- збільшення обсягів виробництва електричних пристроїв керування *ТОВ «Південна електротехнічна компанія».*

у виробництві транспортного устаткування планується:

- розпочати освоєння виробництва компонентів повітряного судна за кооперацією з концерном «Антонов» та виготовлення елементів конструкції планера літака Ан-148, збільшення виробництва учбових літаків Л-39М та «Дельфін» *ДП «Одеський авіаційний завод»;*

- виробництво міських, міжміських, туристичних автобусів (на рівні 2012 року) та вантажних автомобілів (+25%) *ГРП Іллічівський завод автомобільних агрегатів ЗАТ «ЗАЗ»;*

- збільшення виробництва причепів та напівпричепів для перевезення нафтопродуктів, хімічних та харчових вантажів *ТОВ «Еверласт».*

Стимулювання модернізаційних зрушень у **металургійній промисловості** сприятиме її розвитку на інтенсивній основі, досягненню позитивного ефекту у будівництві, машинобудуванні, розбудові дорожньо-транспортного комплексу, створенню нових робочих місць і формуванню передумов для стійкого економічного зростання.

На підприємствах металургійної галузі прогнозується, що обсяги виробництва залишатимуться на рівні 2012 року. Збільшення обсягів виробництва очікується на *ПАТ «ВО «Стальканат – Силур» завод «Стальканат»* – здійснюється оптимізація та зменшення енергоємності технологічних процесів, *ТОВ «Таламус ЛТД»,*

ПАТ «Металопром» (за рахунок збільшення замовлень в межах країни), *ТДВ «Верстатонормаль»* (збільшення обсягів експорту до країн СНД).

Діяльність підприємств галузі спрямовуватиметься на збільшення споживання металевої продукції під час реалізації державних програм «Доступне житло», «Власний дім» та будівництва об'єктів соціальної сфери.

Розвиток внутрішнього ринку товарів **хімічної та нафтохімічної галузі** і реалізація активної політики щодо створення імпортозамінних виробництв сприятимуть нарощуванню випуску продукції з більшою часткою доданої вартості, дозволять інтенсифікувати процеси переробки базової хімічної продукції у кінцеву товарну продукцію виробничого та побутового призначення, створювати нові товари з вищими якісними характеристиками і властивостями.

Пріоритетними напрямками імпортозаміщення у хімічному та нафтохімічному виробництві слід вважати підгалузі, що виробляють високотехнологічну наукоємну продукцію – фармацевтичне виробництво, виробництво пластмас, поверхнево активних речовин та миючих засобів.

Зростання обсягів виробництва хімічної та нафтохімічної промисловості на 5,0% забезпечуватиметься шляхом створення нових технологій і товарів з більш високими якісними характеристиками і властивостями та нарощування випуску продукції з більшою часткою доданої вартості.

Передбачається збільшення обсягів виробництва на *ВАТ «Одеський припортовий завод»* та реконструкція печі первинного риформінгу (*I та II агрегатів аміаку*), що дозволить зменшити потребу у природному газі на 40,0 млн.м³ на рік.

Прогнозується нарощування обсягів виробництва продукції *ТДВ «Інтерхім»*, передбачається впровадження у виробництво нових видів анальгетиків, препаратів для застосування в гастроентерології, збільшення обсягів виробництва *ПАТ «Олімп – круг»*, виробництва мила, органічних препаратів паперових гігієнічних виробів під торговельною маркою «Снігова панда» *ТОВ «Сан Клін ІНТ»*, пластикових ємностей від 10 до 125 літрів *ТОВ ВКФ «Пласт Бак»*

У 2013 році передбачається продовження будівництва III черги нового лабораторно-виробничого корпусу з виробництва лікарських форм та субстанцій *ТДВ «Інтерхім»*. Завершення планується на III квартал 2013 року.

На підприємствах будівельної промисловості у 2012 році прогнозується збільшення обсягів виробництва до 3,0%. Основні напрямки розвитку галузі:

- технічне переоснащення та реконструкція виробничих потужностей;
- розробка та запровадження високоефективних енергозберігаючих технологій.

Збільшення обсягів виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції буде досягнуто шляхом забезпечення стабільної динаміки виробництва цементу *ТОВ «Цемент»*, збірних елементів конструкцій та бетону *ТДВ «Арцизький завод залізобетонних виробів*, силікатної цегли *ТОВ «Силікат»*, залізобетонних конструкцій *ТОВ «Великодолинський завод залізобетонних конструкцій»*, бетонних блоків та елементів конструкцій *Овідіопольським ТДВ «Бетонекс»*.

Досягнення зростання обсягів виробництва **в легкій промисловості** у 2013 році на 2,0% передбачається забезпечити шляхом нарощування обсягів виробництва домашнього та літнього взуття з текстильних полімерних матеріалів Білгород-Дністровського *ТОВ «Белста»*, чоловічого одягу, у тому числі для потреб країн СНД, *ТОВ «Швейна фабрика «Грегорі Арбер»*, *ТОВ «Тімдресс Дебетекс»* (спеціальний одяг), *ТОВ «ЮНЛ»* (дитячий одяг).

2.1.2. Агропромисловий комплекс

*«Необхідно забезпечити створення й повноцінне функціонування механізмів захисту інтересів сільгоспвиробників і продовольчої безпеки країни в цілому.»**

У 2013 році обсяг валової продукції сільськогосподарського виробництва зросте до 8,8 млрд. грн. (у порівняних цінах 2010 року).

Стратегічними напрямками розвитку сільського господарства області у 2013 році стануть:

- поліпшення ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва, підтримання наявного технічного потенціалу машино-тракторного парку, стабілізації його кількісного складу та оновлення, удосконалення форм його використання;
- сприяння організації та розвитку крупнотоварних сільськогосподарських підприємств;
- застосування новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур та впровадження високопродуктивних сортів рослин;
- стабілізація та розвиток тваринницької галузі області;
- забезпечення розвитку інфраструктури аграрного ринку (обслуговуючих кооперативів, оптових ринків сільськогосподарської продукції);
- сприяння розвитку зрошуваного землеробства;
- створення сучасної селекційної бази аграрного виробництва.

Виконання зазначених пріоритетів дасть можливість досягти суттєвих змін в аграрному секторі та підвищити рівень агропромислового виробництва.

З метою формування сприятливих умов розвитку та ефективного функціонування агропромислового виробництва у 2012 році продовжиться реалізація регіональних програм.

В галузі рослинництва продовжиться реалізація заходів програми *«Зерно Одещини 2011-2015»* шляхом:

- здешевлення вартості придбання сільськогосподарськими товаровиробниками зернозбиральних комбайнів, тракторів;
- компенсації витрат на придбання елітного та суперелітного насіння озимих і ярих зернових та зернобобових культур.

В галузі тваринництва значна увага приділятиметься виконанню заходів регіональної програми *«Тваринництво Одещини 2011-2015»*. Відповідно до заходів Програми передбачається:

- здешевлення кредитів на будівництво молочних комплексів, свинокомплексів, птахофабрик, вівчарських комплексів;
- часткова компенсація витрат на будівництво, реконструкцію та придбання обладнання для молочнотоварних ферм;
- часткова компенсація витрат на утримання корів молочного та м'ясного напрямку продуктивності;
- часткова компенсація вартості придбаної сільськогосподарської кормозбиральної техніки.

Протягом 2013 року триватиме реалізація наступних інвестиційних проектів:

- виведення на проектну потужність свинокомплексу на 24 тис. гол. свиней ТОВ «Агропрайм Холдинг» у Болградському районі;

- продовження реконструкції молочнотоварної ферми на 600 гол. корів СТОВ «Агрофірми «Петродолинське» в Овідіопольському районі;
- продовження реконструкції свиногомплексу на 24 тис. гол. в Арцизькому районі;
- продовження будівництва свиногомплексу на 24 тис. гол. ТОВ «Агрофірма «Владівське подвір'я» в Іванівському районі;
- продовження будівництва свиногомплексу ТОВ «Тарутинська аграрна компанія» на 27 тис. гол. у Тарутинському районі;
- продовження будівництва свиногомплексу на 12 тис. гол. ПП «Агро-Діс» в Ананіївському районі;

Загалом під реалізацію зазначених проєктів у 2012-2015рр. в галузь буде залучено більше 530 млн. грн.

У 2013 році передбачається відновлення роботи Комінтернівської птахофабрики за рахунок залучення коштів інвесторів.

Продовжуватиметься подальша підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Прогнозні показники розвитку сільськогосподарського виробництва області на 2013 рік визначені з урахуванням виробничого потенціалу, об'єктивних обставин, що склалися в забезпеченні галузі матеріально-технічними ресурсами.

З метою забезпечення життєздатності сільського господарства, підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу на внутрішньому і зовнішньому ринку, гарантування продовольчої безпеки країни буде продовжена робота щодо виконання Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року.

2.1.3. Транспорт і зв'язок

Розвиток транспортного комплексу області у 2013 році забезпечуватиметься за рахунок модернізації транспортної інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності морських торговельних портів, розвитку зв'язку та інформаційних технологій.

Основними цілями є:

- розвиток транспортної інфраструктури та модернізація рухомого складу для забезпечення прискорення переміщення товаропотоків та зростаючої мобільності населення;
- забезпечення конкурентоспроможності та якості транспортних послуг для економіки;
- забезпечення доступності та якості транспортних послуг для населення.

У 2013 році передбачається зростання обсягів переробки вантажів у торговельних портах та на промислових причалах **до 88,2 млн. тонн** (на 0,8% більше), обсягів вантажних перевезень - **до 38,8 млн. тонн** (на 0,2% більше), обсягів пасажирських перевезень – **до 325,0 млн. пасажирів** (на 0,2% більше).

Розвиток та діяльність морських торговельних портів області у 2013 році відбуватиметься в рамках реалізації положень Закону України «Про морські порти України».

ДП «Одеський морський торговельний порт» - планується зростання обсягів переробки вантажів на 16%, з них контейнерів - на 19%.

Враховуючи тенденції, що склалися на ринках перевезень відповідних вантажів, у 2013 році прогнозна перевалка зернових вантажів складатиме 4220,0 тис. тонн, обсяги перевантаження руди - на рівні 1940,0 тис. тонн, переробки цукру-сирцю – до 650,0 тис. тонн, перевалки наливних вантажів - на рівні 9940,0 тис. тонн. Перевантаження нафти очікується на рівні 5760,0 тис. тонн, нафтопродуктів – 2970,0 тис. тонн, зрідженого транзитного газу - 925,0 тис. тонн.

В рамках Програми розвитку ДП «Одеський морський торговельний порт» до 2015 року планується продовження реалізації проектів «Розвиток Карантинного молу», «Днопоглиблювання акваторії в районі Карантинного молу», «Обладнання існуючого контейнерного терміналу на Карантинному молу», «Розвиток пасажирського комплексу», «Будівництво Сухого порту».

ДП «Іллічівський морський торговельний порт» - у 2013 році планується переробити 14700 тис. тонн експортно-імпортних та транзитних вантажів (на 1,5% більше), у тому числі частка навалювальних вантажів складатиме 50,3% або 7 400 тис. тонн, генеральних вантажів - 38,8% або 5700 тис. тонн, наливних вантажів - 10,9% (1600 тис. тонн).

У 2013 році підприємство розпочне реалізацію інвестиційного проекту «Днопоглиблення підхідного каналу до 17,0м» на загальну суму 70,0 млн. грн. Масштабний проект планується реалізувати протягом 2013-2015 років та першою чергою передбачається збільшення глибин на підхідному каналі та операційній акваторії порту, а також будівництво рейдового причалу № 2 для перенесення розліхтировки суден з зовнішнього на більш захищений внутрішній рейд порту.

У 2013 році обсяги обробки контейнерів **СД «Контейнерний термінал Іллічівськ»**, розташованого на території Іллічівського порту, становитимуть близько 2550 тис. тонн (на 13% більше).

Для забезпечення комплексної роботи терміналу у 2013 році буде запроваджено інтегровану автоматизовану систему управління контейнерним терміналом «Контерра» з метою взаємодії модулів комерційного документообігу та системи оперативного управління (СОУ), модуля обміну інформаційними повідомленнями, забезпечення впровадження систем таймслотування та віддаленого оформлення пропусків на територію порту через Internet.

ДП «Морський торговельний порт «Южний» - вантажообіг на 2013 рік прогнозується в обсязі 22 800 тис. тонн (на рівні 2012 року) і розраховано на підставі пропускних спроможностей причалів (оператором є порт) та залізниці, а також обсягів перевалки вантажів основних операторів причалів (ПАТ «Одеський припортовий завод», ТОВ «Дельта Вілмар СНД», ТОВ «Боріваж») відповідно до договірних відносин з вантажовласниками.

Передбачається збереження основної номенклатури вантажів, а саме вугілля, обкотиші, залізорудний концентрат, карбамід, аміак та інші наливні хімічні вантажі.

ДП «МТП «Южний» в 2013 році реалізовуватиме проект «Реконструкції морського підхідного каналу та внутрішніх водних підходів до глибоководних причалів порту з доведенням глибин до 21 м, що дозволить приймати і обробляти судна дедвейтом до 200 тис. тонн і осадкою до 19,0 м безпосередньо біля причалів

без дозавантаження на рейді.

У 2013 році обсяг вантажопереробки **ТОВ «Трансінвестсервіс»** становитиме 18600 тис. тонн (на 0,5% більше очікуваного обсягу 2012 року).

Передбачається реалізація наступних інвестиційних проектів:

– завершення реконструкції комплексу мінеральних добрив на причалі №17 **ТОВ «ТІС - Міндобрива»** (експорт добрив закритого зберігання) дозволить збільшити потужності комплексу на 15% (обсяг інвестицій близько 24,0 млн. грн.);

– **ТОВ «ТІС – Контейнерний термінал»** – завершення будівництва складських ділянок та збільшення площі складських приміщень на 40% (обсяг інвестицій – 14,8 млн. грн.);

– **ТОВ «ТІС – Вугілля»** – будівництво конвеєрів галереї (10,1 млн. грн.) та разморожувачів вагонів (8,3 млн. грн.) з метою прискорення роботи терміналу та збільшення обсягів перевалки вантажів.

Також у 2013 році ТОВ «Трансінвестсервіс» заплановано розпочати реалізацію проекту будівництва парку Южний станції Хімічна (розширення залізничного приймально-відправного парку станції Хімічна, будівництво шляху № 28, локомотивного депо та перегону 12 км) з обсягом інвестицій близько 128 млн. грн.

У 2013 році на **ДП «Ренійський морський торговельний порт»** зростання обсягів переробки вантажів на 3% прогнозується за рахунок експортної та транзитної аглоруди, транзитних катунів та наливних вантажів. За видами вантажів частка сипучих складе 62,5%, наливних – 30%, тарно-штучних – 7,5%. Основна причина росту – низька порівняльна база 2012 року.

Запланований **ДП «Ізмайльський морський торговельний порт»** обсяг вантажопереробки на 2013 рік на рівні очікуваного за 2012 рік досягатиметься за рахунок перевалки насипних вантажів (частка становить 89%) та генеральних (11%). Розвиток порту буде здійснюватися за рахунок власних коштів підприємства.

Основною задачею **ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт»** у 2013 році є подальше збільшення рентабельності виробництва. Обсяг вантажопереробки на 2013 рік планується в розмірі 1070,0 тис. тонн.

На 2013 рік прогнозується перевезення вантажів морським та річковим флотом ПрАТ «УДП» в обсязі до 1,5 млн. тонн.

На залізничному транспорті у 2013 році показники відправлення вантажів очікуються на рівні 30,6 млн. тонн., що на 0,3% більше 2012 року, за рахунок зростання навантаження зерна, будівельних матеріалів, хімічних добрив. Планується отримання доходів від перевезень вантажів та пасажирів на 6% більше 2012 року.

Розвиток автомобільного транспорту спрямований на задоволення потреб регіональної економіки та населення у перевезеннях та забезпечуватиметься шляхом оновлення та вдосконалення структури парку автобусів і вантажних автомобілів, покращання технічних характеристик за рахунок поповнення парку транспортними засобами регіональних виробників, що виробляються відповідно до сучасних вимог, використання новітніх технологій та інформаційних систем. Обсяги перевезень вантажів та пасажирів залишатимуться на рівні 2012 року.

В області планується продовження у 2013 році реалізації спільного проекту обласної державної адміністрації та асоціації перевізників з установки систем GPS-навігації на пасажирські автобуси. Завдяки встановленню GPS-навігації підвищиться рівень контролю за дотриманням графіків та маршрутів, перевищенням швидкості

руху, порушеннями правил дорожнього руху, що сприятиме підвищенню якості надання послуг пасажиром і безпеки перевезень.

Основними напрямками розвитку дорожнього господарства визначені:

- розбудова, ремонт та утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення із забезпеченням якісного транспортного сполучення все більшої кількості сільських населених пунктів із районними та обласним центрами, в т. ч. завершення будівництва під'їздів з твердим покриттям до кожного населеного пункту області;

- капітальний ремонт доріг комунальної власності;

- реконструкція і капітальний ремонт автодоріг державного значення з доведенням їх параметрів до нормативних вимог.

Основним завданням на 2013 рік є продовження робіт на важливіших об'єктах будівництва, реконструкції та ремонту.

На ***автодорогах державного значення*** буде продовжено:

- реконструкцію автомобільної дороги «Обхід м. Одеси» ділянка км 7+956 – км 9+354 (*при достатньому фінансуванні передбачається завершення робіт по правому проїзду та введення в експлуатацію об'єкта в цілому*);

- будівництво автомобільної дороги «Під'їзд до м. Ізмаїл», км 10+300 – км 12+900 (*проектом плану передбачається введення об'єкта в дію*).

- роботи на об'єктах капітального ремонту автомобільної дороги Київ-Одеса.

На ***дорогах загального користування місцевого значення***:

- будівництво автомобільної дороги «Обхід м. Рені» ділянка км 0+000 – км 5+600.

В рамках реалізації ініціативи «Народний бюджет» приділятиметься значна увага капітальному ремонту міждворових та міжквартальних проїздів за кошти обласного та місцевих бюджетів.

Зв'язок. Одеською дирекцією ***УДППЗ «Укрпошта»*** в 2013 році планується отримати 150,3 млн. чистих доходів та чистого прибутку в сумі 1,2 млн. грн. До бюджету та державних цільових фондів заплановано сплатити 40,4 млн. грн. податків та обов'язкових платежів. Продовжиться впровадження Централізованої інтегрованої програмно-апаратної платформи на основі SAP, що дасть змогу більш ефективно вирішувати виробничі питання.

Основними тенденціями розвитку мобільного зв'язку в області є надання нових перспективних та конкурентоспроможних послуг із застосуванням новітніх технологій та підвищенням рівня якості їх надання абонентам відповідно до світових стандартів комунікацій підприємствами зв'язку, розширення мережі базових станцій.

Інформатизація. Основними завданнями розвитку інформаційного суспільства в Одеській області відповідно до державної стратегії розвитку є повномасштабне входження регіону до загальнодержавного інформаційного простору, прискорений розвиток інформаційного сектора економіки та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя, у тому числі реалізація ініціативи «Партнерство «Відкритий уряд» та електронного урядування.

Розвиток інформатизації у 2013 році буде спрямований на виконання проектів і завдань регіональної програми інформатизації Одеської області на 2011-2013 роки (Інформаційна Одещина):

- здійснення легалізації програмного забезпечення, що використовується

органами влади області;

- підтримка проектів інформатизації регіону, що фінансуються за рахунок коштів міжнародних фондів, установ, організацій та агенцій;
- продовження розвитку системи IP-телефонії та робіт щодо створення системи відеоконференцзв'язку в органах влади області;
- впровадження системи електронного документообігу з використанням електронного підпису в структурних підрозділах облдержадміністрації, обласній раді, райдержадміністраціях, райрадах та сільських і селищних радах області;
- створення комплексних систем захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності;
- розвиток системи інформаційно-аналітичного та геоінформаційного забезпечення органів влади області;
- запровадження новітніх технологій в процес навчання та підвищення кваліфікації державних службовців.

2.1.4. Будівельна галузь

*«...поступове подолання кризових тенденцій у будівельній галузі здійснює мультиплікативний ефект для інших галузей»**

У 2013 році планується **зростання обсягів виконаних будівельних робіт до 3,8 млрд. грн.** За характером будівництва найбільшою залишиться частка робіт з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення (близько 90% від загального обсягу), решта – з капітального та поточного ремонтів.

На загальну тенденцію найбільший вплив матиме діяльність підприємств, що займаються будівництвом будівель та споруд. Серед них збільшаться обсяги робіт підприємств з будівництва будівель, водних споруд, магістральних трубопроводів, ліній зв'язку та енергопостачання.

На сьогодні потреба житла залишається нагальною та болючою проблемою для жителів області. Для її вирішення необхідно розширювати житловий фонд. Задля цього здійснюватиметься залучення інвестицій у житлове будівництво - у загальному обсязі області питома вага капітальних вкладень у житлове будівництво складе чверть.

Введення в експлуатацію загальної площі житла за рахунок усіх джерел фінансування планується збільшити на 3% у порівнянні з минулим роком та довести до 825 тис.кв.м. Це дозволить збільшити середній показник забезпечення житлом мешканців області до 24 кв.м.

Сучасна економічна ситуація у будівництві як галузі господарювання потребує на сьогодні державної підтримки та регулювання інвестиційних процесів. Залучення інвестиційних ресурсів віднесено до ключових завдань розвитку Одеського регіону. Ефективна діяльність будівельних підприємств у значній мірі залежить від платоспроможності інвесторів та замовників. Важливим елементом державної політики щодо розвитку саме будівництва є відповідна кредитна політика, яка має особливе значення для капіталоемного процесу будівництва, оскільки нестача власних обігових коштів при реалізації довготермінових проектів є природним явищем.

Основними завданнями подальшого розвитку будівельної галузі визначено:

- дію Державної соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки, якою передбачено здешевлення вартості житла для громадян за рахунок державної підтримки (субсидії) на 30% від нормативної вартості за квадратний метр площі, і участь у Програмі громадян, які зареєстровані у черзі на поліпшення житлових умов та мають можливість сплатити 70% від нормативної вартості житла;

- реалізація соціальної ініціативи Президента України «Доступне житло» – здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов.

Стратегічними напрямками роботи у сфері будівництва області у 2013 році стане:

- виконання заходів **регіональної програми будівництва (придбання) доступного житла в Одеській області на 2010-2017 роки;**

- виконання заходів **регіональної програми будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури Одеської області на 2012-2015 роки**, яка передбачає розвиток соціальної та інженерної інфраструктури шляхом будівництва, капітального ремонту та реконструкції лікувальних установ, закладів освіти та спорту, водопостачання та каналізації;

- виконання заходів **регіональної програми з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2012-2016 роки**, метою якої є забезпечення житлом сільського населення регіону, у першу чергу, молодих спеціалістів, молодих сімей, працівників соціальної сфери села, сільськогосподарських формувань, обслуговуючих галузей.

Одними з основних напрямків розвитку будівельної галузі у 2013 році стануть завершення та введення в експлуатацію житлових будівель та об'єктів соціальної інфраструктури, зокрема:

–завершення та введення в експлуатацію 3 шкіл на 1320 місць: у с. Комишівка Ізмаїльського району (600 уч. місць), у с. Ставрове Красноокнянського району (250 уч. місць) та в с. Надрічне Тарутинського району (470 уч. місць); продовження будівництва школи в с. Міняйлівка Саратського району (420 уч. місць), НВК «ЗОШ-ДНЗ» в с. Градениці Біляївського району (200 уч. місць та 160 місць ДНЗ) та початок будівництва школи в с. Садове Арцизького району;

–введення в експлуатацію дошкільних навчальних закладів на 280 уч.місць: будівництво дитячого садка на 110 місць у с. Кароліно-Бугаз Овідіопольського району; реконструкція будівлі казарми під дитячий садок на 150 місць в м. Біляївка; реконструкція частини шкільних майстерень під дитячий садок на 20 місць в с. Станіславка Котовського району;

–завершення будівництва поліклініки по вул.Дунайська, 15, м. Рені;

–в рамках проведення «Євробаскет» розпочнуться будівельні роботи з реконструкції з розширенням Палацу спорту в м. Одеса;

–на виконання регіональної програми розвитку соціальної інфраструктури обласного центру Одеської області м. Одеса на 2013-2016 роки передбачається:

- проведення капітального ремонту та реконструкції 6 дитячих навчальних закладів у м. Одеса на 1225 місць;

- початок реставрації Музею морського флоту (об'єкт історично-культурної спадщини) «Англійський клуб» по вул. Ланжеронівська, 6;

- капітальний ремонт внутрішньоквартальних проїздів в м. Одеса;

- реконструкція та капітальний ремонт доріг комунальної власності.

Також одним з пріоритетних напрямів у 2013 році передбачено будівництво житла для медичних працівників, зокрема, в сільській місцевості.

2.1.5. Споживчий ринок товарів та послуг

*«Потенційно потужний внутрішній ринок залишається однією з головних конкурентних переваг вітчизняної економіки.»**

Внутрішня торгівля є однією з галузей економіки, яка найбільш динамічно розвивається. Це підтверджується сталою позитивною динамікою роздрібного товарообігу, зростанням чисельності приватних підприємств, що займаються торговельною діяльністю, значним внеском торгівлі у формування доданої вартості та бюджетних надходжень, створення нових робочих місць для працевлаштування населення.

Протягом 2013 року зростання обороту роздрібної торгівлі прогнозується на рівні 113,4%, зростання роздрібного товарообороту підприємств – 110,0%, збільшення роздрібного товарообороту підприємств на одну особу передбачається на рівні 110,0%.

Стало розвиватиметься сфера послуг. Збільшення обсягів реалізованих послуг у 2013 році передбачається на рівні 110,0%.

Основним напрямком розвитку галузі є розширення мережі сучасних торговельних об'єктів, що відповідають європейським стандартам. Подальший розвиток сфери обігу споживчих товарів і побутових послуг спрямовано на формування ефективної цивілізованої торговельно-збутової інфраструктури споживчого ринку, здатної забезпечувати високий рівень торговельного та побутового обслуговування населення.

У 2013 році планується розширення регіональних торгових підприємств (мережі «Таврія», «Копійка»), підприємств з іноземними інвестиціями (супермаркети «Billa»).

Зростатиме кількість підприємств сфери послуг та закладів громадського харчування із застосуванням схеми франчайзингу (передача прав іншому підприємству на продаж продукту чи надання послуг під товарним знаком франчайзера).

Продовжуватиметься практика проведення ярмарків з продажу сільськогосподарської продукції, в яких братимуть активну участь виробники сільськогосподарської продукції та переробні підприємства області.

В рамках меморандуму та угоди про співпрацю, підписаних між обласною державною адміністрацією, найбільшими торговими підприємствами області та регіональними товаровиробниками, продовжуватиметься робота щодо формування сприятливого бізнес-клімату, підтримки регіональних товаровиробників та утримання контрольованої цінової ситуації на соціально значущі категорії товарів.

2.2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

2.2.1. Інвестиційна діяльність

*«Реалізація завдань модернізації економіки неможлива без забезпечення умов для акумулювання інвестиційних ресурсів і посилення інвестиційного потенціалу економіки...»**

Стабільний соціально-економічний розвиток регіону потребує випереджаючого нарощування інвестиційних ресурсів.

Головним завданням інвестиційної політики у 2013 році стане спрямування інвестиційних потоків у пріоритетні сектори економіки, подальше створення та вдосконалення функціонування територій пріоритетного розвитку, активізація науково-технічної та інноваційної діяльності в інтересах розвитку регіональної економіки.

Всього протягом 2013 року очікується за рахунок усіх джерел фінансування освоїти **більше 11 млрд. грн.** капітальних інвестицій.

Переважну частку капітальних інвестицій становитимуть інвестиції в матеріальні активи. Основними джерелами інвестування залишатимуться власні кошти підприємств та організацій, що обумовлено гострою потребою в оновленні активної частини основних фондів, та кредити банків.

Найбільше спрямування капітальних інвестицій передбачається в промисловість, зокрема, виробництво електроенергії, транспорт та зв'язок і будівництво.

Продовжиться реалізація низки значних інвестиційних проектів у морських торговельних портах Одеси та Южного, проектів з сонячної енергетики та початок будівництва вітрових електростанцій, об'єктів торгівлі та житлового фонду, а також бюджетні капіталовкладення з місцевих бюджетів розвитку.

Важливим проектом є будівництво терміналу прийому та регазифікації скрапленого газу, який реалізується у рамках впровадження національного проекту «LNG-термінал. Будівництво вестиметься у два етапи: перший - будівництво плавучої установки для регазифікації і зберігання газу з потужністю 5 млрд.кубів FSRU, другий - будівництво наземного термінала, придатного для розвантаження великих танкерів скрапленого газу з потужністю - 10 млрд.кубів на рік (вартість - 846 млн. євро).

Одним з основних завдань регіональної політики **є залучення додаткових інвестицій в реальний сектор економіки.** Відповідно до Закону України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна» максимально спрощується для суб'єкта інвестиційної діяльності порядок отримання послуг, пов'язаних із підготовкою та реалізацією інвестиційних проектів, шляхом запровадження принципу «єдиного вікна».

Для реалізації положень Закону діятиме тристороння угода про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією, Одеською обласною радою та Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами України.

З метою підвищення інвестиційної привабливості регіону, створення умов для

активізації інвестиційної діяльності, спрямованої на модернізацію економіки та забезпечення соціально-економічного розвитку, реалізовуватиметься Інвестиційна стратегія Одеської області на 2011-2015 роки, в рамках якої передбачається:

- підготовка бізнес-планів інвестиційних проектів та пропозицій відповідно до міжнародних стандартів;
- участь у національних та міжнародних виставках, форумах, семінарах, презентаціях з інвестиційної діяльності;
- організація візитів вітчизняних та зарубіжних експертів до районів області;
- розробка та підготовка інформаційних стендів інвестиційного та економічного потенціалу Одеського регіону для участі у виставкових заходах;
- співфінансування проектних пропозицій (за умови наявності проектів під співфінансування) в рамках проектів міжнародної технічної допомоги.

У 2013 році буде збережено позитивні тенденції щодо залучення прямих іноземних інвестицій, обсяг яких до кінця року становитиме понад 1,9 млрд. дол. США.

Протягом 2013 року буде продовжено роботу щодо розвитку нових форм інвестиційно-інноваційної активності – індустріальних промислових парків.

Продовжиться реалізація проекту щодо створення індустріального парку в Іванівському районі (в межах смт. Червонознам'янка, 65 км від м. Одеса). Розроблено попередній проект будівництва на території парку елеватора потужністю 100 тис. т одночасного зберігання, виготовлено рекламно-інформаційні матеріали з описом проекту індустріального парку.

Важливим проектом, презентованим у грудні 2012 року у м. Пекін та м. Шанхай (КНР), є «I PARK» - приватний індустріальний парк на березі Малого Аджалицького лиману (25 км від м. Одеса), площею 500 га зі всією необхідною інфраструктурою.

2.2.2. Енергозабезпечення та енергоефективність

*«Підвищення енергоефективності є одним із головних завдань структурної перебудови української економіки, водночас важливою передумовою підвищення її конкурентоспроможності та потужним чинником зниження імпортозалежності.»**

Одеська область відноситься до енергозалежних та енергодефіцитних регіонів через відсутність власних енергогенеруючих потужностей. Одним з головних завдань ефективного функціонування паливно-енергетичного комплексу є зміцнення енергетичної самодостатності регіону шляхом будівництва нових і модернізації існуючих енергогенеруючих потужностей та ліній електропередач.

У сфері електропостачання відбувається постійна модернізація електричних підстанцій. У 2013 році заплановано будівництво електричної підстанції (Маразліївська), яка забезпечить необхідним електричним навантаженням центр м. Одеса.

Щорічно в регіоні з'являються нові підприємства з переробки відходів у тверде біопаливо. У с. Вишняки на стадії пуско-наладки знаходиться найбільший на півдні України завод з виробництва пелет з соломи потужністю в 20 000 т. паливних гранул на рік. Успішно функціонують заводи з виробництва біопалива в Одесі, Іллічівську, Ізмаїлі, Роздільній, Саврані, Кодимі, Тарутиному. Білгород-Дністровським морським портом в цьому році введено в дію підприємство з подрібнення відходів деревини,

отримане біопаливо поставляється замість вугілля в котельні житлових будинків, комерційних підприємств і об'єктів бюджетної сфери. У 2012 р. в Одеській області запущено більше 60 МВт потужностей сонячних електростанцій в Білгород-Дністровському районі. Електроенергії, яку вироблятимуть ці станції, буде достатньо, щоб задовольнити потреби в електриці близько 20 тис. домогосподарств.

Протягом 3 років відбувається вивчення вітропотенціалу Овідіопольського, Комінтернівського, Татарбунарського та Кілійського районів. Середня швидкість вітру в регіоні є пусковою для вітрових установок, що в перспективі передбачає будівництво вітрових станцій в регіоні.

У 2013 році передбачається виготовлення необхідної документації та здійснення підготовчих робіт для початку будівництва сонячних електростанцій у Любашівському, Красноокнянському, Котовському та Балтському районах області.

У сфері теплозабезпечення проводиться цілий комплекс заходів щодо використання альтернативного палива. Встановлюються котельні, які працюють на біопаливі, дешевому «нічному» електропостачанні, водно-вугільних сумішах, вугільних брикетах, геліотермальній енергії. На більш економічні енергоносії було переведено понад 40 об'єктів освіти та охорони здоров'я. Постійно модернізується газове обладнання, яке дозволяє отримувати все більше теплової енергії та заощаджувати витрати на газ.

У 2013 році заплановано впровадження масштабного проекту в сфері теплозабезпечення в м. Одеса - установка 100 індивідуальних теплових пунктів у житлових будинках Суворовського району. Це дозволить забезпечити будинки необхідним температурним режимом і знизити навантаження на міські котельні.

Відповідно до Державної цільової економічної програми енергоефективності та розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки, передбачається здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження, зокрема, стимулювання населення впроваджувати енергоефективне обладнання, технології, матеріали і надання відповідної компенсації процентів за користування кредитами, отриманими позичальниками у фінансових установах. Передбачається також оснащення приладами обліку суб'єктів господарювання у сфері виробництва теплової енергії комунальної форми власності, приладами обліку фактичного відпуску теплової енергії, а також житлових будинків будинковими приладами обліку теплової енергії. Заплановано здійснити санації будівель установ, які повністю утримуються за рахунок коштів державного бюджету (в тому числі розроблення проектно-кошторисної документації), а також стимулюватимуться промислові підприємства, які модернізуватимуть котельні, впроваджуватимуть енергоефективне обладнання, технології, матеріали шляхом компенсації частини вартості проектів.

2.2.3. Зовнішньоекономічна діяльність

*«Провідним зовнішньоекономічним пріоритетом для країни є подолання тенденції до зростання негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу у спосіб збереження динамічного зростання експорту, здійснення доцільного обмеження імпорту та розвитку імпортозаміщення.»**

Пріоритетними напрямками розвитку зовнішньоекономічної діяльності Одеської області є вихід на нові ринки та збільшення обсягів експорту товарів та послуг з наявними партнерами. Основною метою є поширення інформації про експортний потенціал регіону за кордоном та сприяння виходу підприємств-товаровиробників на ринки Європейського Союзу, де продукція Одеської області згідно з попередніми дослідженнями може користуватись попитом і скласти гідну конкуренцію зарубіжним зразкам.

Відсутність комплексної підтримки експортерів та недосвідченість виробників регіону у сфері зовнішньоекономічного законодавства на сьогодні є основними проблемними питаннями у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Також у сучасних умовах актуалізується проблема імпортозаміщення у зв'язку із високим рівнем дефіциту зовнішньоторговельного балансу регіону та ймовірним сповільненням динаміки експорту в умовах світової економічної депресії.

Перед регіоном постають завдання зміцнення позицій перспективної території для розміщення іноземних інвестицій та активізації діяльності на зарубіжних ринках.

Метою реалізації таких заходів є підтримка конкурентоспроможності області у сфері залучення іноземних інвестицій серед регіонів України та регіонів інших країн світу; формування та поширення якісної інформації про регіональний інвестиційний продукт та експортний потенціал регіону за кордоном; просування Одеської області у світовому економічному середовищі як надійного партнера та перспективного регіону для ведення бізнесу.

Одним з дієвих механізмів забезпечення виконання завдань є:

маркетинг та поширення позитивної інформації про регіон, що є необхідним для формування позитивного іміджу серед потенційних інвесторів;

розповсюдження інвестиційних пропозицій і відомостей щодо експортного потенціалу області серед цільової аудиторії;

формування регіонального інвестиційного продукту, насамперед, створення та розвиток індустріальних парків різного профілю та форми власності, підвищення якості надання адміністративних послуг, реалізація компонентів національних проектів на території Одеської області.

Передбачається реалізація заходів Програми залучення іноземних інвестицій та розвитку зовнішньоекономічної діяльності Одеської області на 2013-2014 роки.

Очікувані результати у сфері зовнішньоекономічної діяльності та залучення іноземних інвестицій в економіку області у 2013 році:

- активізація інвестиційної діяльності через розширення джерел, механізмів та інструментів залучення інвестицій;

- збереження показника приросту прямих іноземних інвестицій на рівні не нижче 20% на рік;

- підвищення позитивного інвестиційного іміджу Одеської області;

- налагодження нових ділових контактів з потенційними іноземними інвесторами;

- підвищення рівня обізнаності міжнародної економічної спільноти стосовно інвестиційного потенціалу Одеської області;

- підвищення ділової активності підприємств регіону;

- створення умов для сталого розвитку регіону, підвищення рівня життя населення, подолання безробіття.

2.2.4. Розвиток підприємництва

*«Створення вільного середовища для розкриття підприємницького потенціалу суспільства, лібералізація і дерегуляція підприємницької діяльності мають залишатися стрижнем економічних реформ...»**

У 2013 році основні зусилля будуть спрямовані на спрощення процедур дозвільної системи у сфері господарської діяльності та реформування системи надання адміністративних послуг, усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку підприємництва, розвитку механізмів фінансової допомоги суб'єктам малого і середнього підприємництва.

Інструментом реалізації на регіональному рівні державної політики розвитку малого і середнього підприємництва є реалізація заходів Програми розвитку малого і середнього підприємництва в Одеській області на 2013-2015 роки, на які у 2013 році передбачено 6,4 млн. грн., у тому числі 4,4 млн. грн. з обласного бюджету.

У рамках Програми передбачається реалізація проекту міжнародної технічної допомоги «Інтернаціоналізація та сприяння діловим контактам МСП і структур підтримки бізнесу на прикордонних територіях – InterNet», який фінансується Європейським Союзом.

Започаткування «принципу мовчазної згоди», декларативного принципу отримання дозвільних документів дозволить значно спростити процедури отримання дозволів та сприятиме дотриманню строків розгляду заяв підприємців.

Забезпечення функціонування обласного та місцевих центрів надання адміністративних послуг спростить процедуру отримання суб'єктами господарювання та громадянами адміністративних послуг.

Реалізація механізмів фінансової підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва поліпшить доступ підприємців до кредитних ресурсів.

Реалізація даних заходів сприятиме:

- збільшенню кількості юридичних осіб до 68,2 тис. одиниць;
- збільшенню кількості фізичних осіб-підприємців до 185 тис. одиниць;
- збільшенню кількості малих підприємств до 17,4 тис. одиниць, середніх підприємств до 970 одиниць;
- збільшенню кількості працюючих у сфері малого і середнього бізнесу до 420 тис. осіб.

З метою залучення суб'єктів підприємницької діяльності до участі у формуванні державної політики у сфері підприємництва продовжиться робота Регіональної ради підприємців Одеської області.

2.2.5. Науково-технічна та інноваційна політика

*«...формування інноваційних виробництв вимагатиме здійснення системної комплексної політики держави щодо удосконалення інвестиційного клімату в країні, запровадження цільових стимулів і сприятливих умов для інвестування...»**

Важливим аспектом соціально-економічного розвитку області є інноваційна складова, а саме впровадження інноваційних видів продукції, нових технологій і техніки, застосування науково-технічних розробок.

Активізація інноваційних процесів у національній економіці є одним з пріоритетних завдань, визначених Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». Проте наявність низки проблем у системі державного регулювання в інноваційній сфері тривалий час гальмує темпи інноваційного розвитку. Поряд з цим, Кабінетом Міністрів України на засіданні 10 вересня 2012 року схвалено Концепцію реформування державної політики в інноваційній сфері та затверджено відповідним розпорядженням № 691-р.

Серед основних проблем відзначено такі як невизначеність засад державної політики в інноваційній сфері щодо функціонування ринку інновацій та технологій, відсутність системного підходу щодо визначення пріоритетів державної політики в інноваційній сфері та інші.

Згідно з Концепцією реформування системи державного регулювання в інноваційній сфері передбачається за напрямками, серед яких: визначення завдань і функцій органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в інноваційній сфері шляхом уточнення повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо формування та забезпечення реалізації державної політики в інноваційній сфері; визначення механізму вирішення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питань впровадження інновацій.

Найбільш активно у 2012 році займалися інноваційною діяльністю підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, машинобудування.

У виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів впроваджено найбільшу кількість нових технологічних процесів та нових видів продукції.

Впроваджено нові види вин: вермути, ігристі вина та горілка *ТОВ «ПТК Шабо»*, розпочато виробництво кави у стіках (3 в 1), у бляшаних та скляних банках, VIP-кави, триває розробка нових кавових напоїв торговельної марки «LACOMBO» *Іллічівським ТОВ «Укркава»*, завершена II черга та триває провадження III черги комплексу перевантаження та переробки тропічних олій, що дало змогу здійснювати переестерифікацію та гідрогенізацію олії *ТОВ «Дельта Вілмар СНД»*, освоєно 7 нових видів продукції (замінники кондитерських жирів для виробництва хлібобулочних виробів, замінники молочного жиру, суміші для виробництва морозива, маргарини для листового тіста та ін.) *ПАТ «Іллічівський олійножировий комбінат»*, розроблено новий винний виноградний ароматизований напій «Одеса Фієста Гранат» *ПрАТ «Одеський завод шампанських вин»*.

У 2012 році підприємства машинобудування безпосередньо впроваджували інновації у виробництво нових модифікацій нагрівальних та броньованих силових кабелів, оптичного кабелю абонентського доступу *ПАТ «Одескабель»*, автоматизованих систем управління мереж освітлення, приладів обліку електроенергії, цифрових систем комутації «Матриця» *ТОВ «Телекомунікаційні технології»*, холодильних вітрин для реалізації квітів, енергозберігаючих гастрономічних вітрин Tavgia, CUBE, систем відтавання вітрин *ТОВ «Айсберг» ЛТД*, дослідних зразків легкого учбово-тренувального літака «Дельфін», сільськогосподарського літака «Фермер» *ДП «Одеський авіаційний завод»*.

Частка інноваційно-активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств прогнозується у 2013 році на рівні 16%, що дасть можливість значно підвищити рівень задоволення зростаючих потреб в сучасних видах промислової

продукції.

2.2.6. Земельні відносини (землевпорядкування території)

*«Нове земельне законодавство покликане не лише регламентувати ринкові земельні відносини, але й спрямувати їх на економічний і соціальний розвиток села...»**

На території Одеської області діє Регіональна програма розвитку земельних відносин та охорони земель, заходи якої направлені на розвиток земельних відносин та раціональне використання і охорону земель.

У 2013 році відповідно до Програми заплановано проведення робіт з інвентаризації земель в межах та за межами населених пунктів, проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів, з розроблення документації із землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг навколо водних об'єктів.

- Проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів дасть можливість врегулювати відносини при передачі землі у власність, спадщину, міні, даруванні, купівлі-продажу земельних ділянок та прав на них, визначенні ставок земельного податку та орендної плати, ціноутворенні, визначенні втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва, розробці показників та механізмів економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель.

- За результатами інвентаризації земель буде створена інформаційна база для ведення державного земельного кадастру, регулювання земельних відносин, раціонального використання і охорони земельних ресурсів, оподаткування, додатково наповняться бюджети всіх рівнів від продажу прав оренди на земельні ділянки, прискориться виготовлення правовстановлюючих документів державним та комунальним підприємствам та установам;

- Встановлення меж прибережних захисних смуг навколо водних об'єктів впорядкує землекористування та створить умови для охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон.

Виконання заходів, передбачених Програмою, надасть змогу:

- за результатами проведеної нормативної грошової оцінки збільшити надходження від плати за землю та підтримати місцеві бюджети;

- за результатами проведеної інвентаризації створити інформаційну базу для ведення державного земельного кадастру, регулювання земельних відносин, раціонального використання і охорони земельних ресурсів, оподаткування, додатково наповнити бюджети всіх рівнів від продажу прав оренди на земельні ділянки, виготовити правовстановлюючі документи державним та комунальним підприємствам та установам;

- створити та упорядкувати прибережні захисні смуги водних об'єктів, екологічну безпеку водних об'єктів, впорядкувати земельні ділянки, віднесені до прибережно-захисних смуг та водоохоронних зон.

Реалізація заходів, передбачених Програмою, дозволить здійснювати використання та охорону земель на якісно новому рівні, захист земель від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів. розвиток ринку земель додасть прозорості в земельних відносинах, що, в свою чергу, дасть можливість зберегти та використовувати землю як складову частину природного ресурсу та територіального базису, основне національне багатство перетворити в самостійний фактор зростання економіки, а також сприятиме залученню інвестицій у розвиток економіки області та держави.

Фінансування буде здійснюватися за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва до обласних, районних бюджетів та бюджетів міст районного значення, сіл, селищ, а також коштів обласних, районних бюджетів та бюджетів міст районного значення, сіл, селищ загального фонду.

2.3. СОЦІАЛЬНА СФЕРА

2.3.1. Демографічна ситуація та розвиток ринку праці

Демографічна ситуація в області у 2013 році характеризуватиметься зменшенням чисельності населення через його природне скорочення, проте спостерігатиметься тенденція збільшення народжуваності та незначного зменшення смертності. Позитивно впливатиме на демографічну ситуацію і міграція населення. Враховуючи природне скорочення та позитивне сальдо міграції, середньорічна чисельність населення очікується на **рівні**.

У 2013 році заплановано проведення Всеукраїнського перепису населення, результати якого стануть надійною базою для інформаційного забезпечення прогнозування і управління соціально-економічним розвитком регіону, включаючи планування та реалізацію бюджетного процесу, здійснення виваженої соціально-демографічної політики, регулювання міграційних процесів, наукових розробок тощо.

Ефективний розвиток економіки в області неможливий без розвитку гнучкого **ринку праці**. Завдяки реалізації заходів щодо розвитку реального сектора економіки та реалізації правових і економічних механізмів, спрямованих на легалізацію зайнятості, зменшуватиметься чисельність економічно неактивного населення.

Пріоритетними напрямками у сфері зайнятості населення на 2013 рік залишиться забезпечення реалізації державної політики зайнятості, а саме підвищення економічної активності населення, сприяння повній продуктивній і вільно обраній зайнятості шляхом здійснення заходів щодо державного регулювання ринку праці, недопущення зростання безробіття, створення нових робочих місць із належними умовами та гідною оплатою праці.

Очікується, що чисельність економічно активного населення віком 15-70 років, розрахована за методологією Міжнародної організації праці, збільшиться у порівнянні з 2012 роком на 0,1% і складатиме в середньому за 2013 рік до 1062,1 тис. осіб. Рівень зайнятості населення зросте до 59,6%. Прогнозується, що чисельність безробітного населення у віці 15-70 років в

середньому за 2013 рік зменшиться до 61,8 тис. осіб, а рівень безробіття у визначенні МОП - до 5,8%.

Передбачається, що введення в дію нової редакції Закону України «Про зайнятість населення» з 1 січня 2013 року сприятиме ефективній зайнятості населення шляхом стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць, розвитку підприємницької ініціативи населення, посиленню конкурентоспроможності громадян на ринку праці.

З метою покращення ситуації на ринку праці, забезпечення продуктивної зайнятості населення в області буде реалізовуватись обласна програма зайнятості Одеської області на 2012-2013 роки, відповідно до якої у 2013 році передбачається утворення робочих місць для 51,0 тис. незайнятих осіб та працевлаштування 25,7 тис. осіб, з них 0,8 тис. осіб - шляхом надання одноразової допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності.

Для формування ефективного ринку праці, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили відповідно до потреб економіки проводитиметься робота щодо впровадження нових технологій навчання безробітних, розширення обсягів навчання шляхом стажування з максимальним використанням навчальної бази Одеського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості. Організація професійного навчання безробітних в основному буде орієнтована на виконання замовлень роботодавців та очікується, що його пройнуть 8,6 тис. безробітних.

Для поліпшення матеріального становища громадян, особливо тих, хто знаходиться в стані безробіття тривалий час, центрами зайнятості разом з місцевими адміністраціями та зацікавленими підприємствами організовуватимуться оплачувані громадські роботи як захід тимчасової зайнятості населення, до яких передбачається залучити 8,9 тис. незайнятих громадян.

Прогнозується, що у 2013 році активними заходами сприяння зайнятості буде охоплено не менше 43,2 тис. осіб.

2.3.2. Соціальний захист населення

«У центрі системи соціального захисту первинний та основний осередок суспільства – сім'я, яка і є головним бенефіціаром соціальних послуг...»

Зусилля органів влади у сфері **соціального захисту та соціального обслуговування** населення спрямовуватимуться на виконання заходів державної політики щодо соціального захисту ветеранів війни і праці, сімей з дітьми та малозабезпечених сімей, інвалідів, осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших вразливих верств населення. Головним напрямом системи соціальної допомоги стане поглиблення адресності соціальної допомоги та покращення якості соціальних послуг.

Продовжується реалізація низки нових соціальних ініціатив, запроваджених у 2011 році Президентом України.

Територіальними центрами соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян буде охоплено понад 53,0 тис. осіб, з них обслуговуватимуться вдома 19,2 тис. громадян.

Значна увага приділятиметься обслуговуванню пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, наданню грошової та натуральної допомоги у вигляді продуктів харчування, одягу, взуття, палива, медикаментів тощо.

У 2013 році продовжуватиметься **реалізація обласної соціальної цільової програми «Милосердя в дії»** на 2011-2013 роки.

За рахунок коштів обласного бюджету передбачається надавати цільову адресну допомогу малозабезпеченим громадянам та сім'ям, що опинилися у скрутних життєвих обставинах, громадянам віком старше 100 років - довічні стипендії. Інвалідам війни та учасникам бойових дій, яким виповнилося 90 років і більше, за рахунок місцевих бюджетів надаватимуться щомісячні стипендії.

За рахунок коштів обласного бюджету надаватиметься цільова адресна допомога та додаткові пільги сім'ям військовослужбовців, що загинули у воєнних конфліктах, інвалідам війн та реабілітованим.

З метою створення умов для повноцінного життя ветеранів війни та дітей-інвалідів продовжуватиметься робота з забезпечення їх слуховими апаратами та засобами корекції зору.

Передбачається 100% охоплення щорічними комплексними медичними оглядами ветеранів війни, у сільській місцевості створення виїзних бригад лікарів.

Протягом 2013 року буде надано щоквартальної додаткової адресної матеріальної допомоги 400 багатодітним сім'ям, які виховують п'ять і більше неповнолітніх дітей (до 16 років).

З метою створення сприятливих умов життєдіяльності інвалідів та осіб з обмеженими фізичними можливостями протягом 2013 року продовжуватиметься робота щодо облаштування об'єктів житлового та громадського призначення пандусами.

2.3.3. Доходи та цінова політика

*«...будь-які реформи можна вважати результативними лише тоді, коли досягнуто баланс між економічним зростанням держави й добробутом конкретної особи.»**

Зростання доходів населення та максимальне зменшення та погашення заборгованості із виплати заробітної плати є головними складовими добробуту населення, поліпшення умов життя та розвитку особистості.

Позитивні зміни в підвищенні рівня доходів населення передбачається здійснити за рахунок забезпечення дотримання державних гарантій в оплаті праці та підвищення мінімальної заробітної плати, легалізації заробітної плати та належного оформлення трудових відносин найманої робочої сили, зменшення заборгованості із виплати заробітної плати. Важливою передумовою підвищення рівня заробітної плати має бути досягнення стабільних темпів економічного зростання в сфері матеріального виробництва, а також залучення інвестицій для створення нових робочих місць та легалізація тіньового сектора економіки.

У 2013 році передбачається поступове зростання реальної заробітної плати, яка характеризує купівельну спроможність номінальної заробітної плати під впливом змін споживчих цін на товари та послуги і рівня податків та обов'язкових платежів.

Саме тому індекс реальної заробітної плати є одним з найбільш важливих показників рівня добробуту мешканців області.

Прогнозується, що середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника по області зросте **на 12,0%** та перевищить **3000 грн.**

Враховуючи, що індекс споживчих цін у 2013 році прогнозується на рівні **5-6%**, передбачається зростання реальної заробітної плати на **5-6%**.

Зменшенню рівня інфляції, пом'якшенню її негативних соціально-економічних наслідків сприятиме **проведення виваженої цінової політики**,

З метою забезпечення стабільної цінової та тарифної політики у 2013 році обласна державна адміністрація продовжуватиме роботу щодо державного регулювання цін (тарифів) шляхом встановлення граничних рівнів рентабельності виробництва, торговельних надбавок на основні продовольчі товари. Для оперативного дослідження стану і динаміки розвитку цінових процесів на споживчому ринку області продовжиться робота з аналізу динаміки цін на хліб та основні види продовольчих товарів, тарифів на житлово-комунальні послуги у розрізі міст обласного значення та районів області.

На підставі аналітичних матеріалів будуть розроблятися пропозиції про перегляд цін, тарифів, надбавок і націнок.

Одним з першочергових завдань на 2013 рік залишається погашення існуючої заборгованості із заробітної плати, зокрема на підприємствах-банкрутах, та недопущення нової на підприємствах усіх форм власності.

2.3.4. Житлово-комунальне господарство

Сьогодні житлово-комунальне господарство області переживає значні труднощі. Збільшується кількість старого та аварійного житлового фонду, матеріально-технічна база житлово-комунального господарства вкрай зношена, обладнання застаріле та енергоємне. Фізичне та моральне старіння конструкцій і внутрішніх систем житлових будівель стало головною причиною зниження якості комунальних послуг, погіршення комфортності, надійності та безпечності умов проживання мешканців міста. З іншої сторони, поганий фізичний стан внутрішньобудинкових систем, низькі теплозахисні властивості огорожувальних конструкцій та відсутність у споживачів технічної можливості для керування споживанням теплової енергії призводять до невиправдано високого рівня обсягів споживання тепла і питної води.

З метою поліпшення розвитку житлово-комунального господарства області необхідно застосувати більш дієві інструменти державного регулювання, що направлені на підвищення ефективності функціонування підприємств галузі, та вжити заходів щодо стимулювання продуктивності праці кожного працівника сфери житлово-комунального господарства, підвищення рівня його кваліфікації.

Основними завданнями та заходами з розвитку житлово-комунального господарства на 2013 рік визначено:

- забезпечення надійної роботи електромереж та безперебійного енергопостачання споживачів області;
- посилення енергетичної самодостатності області;
- зменшення обсягів енергоспоживання, стимулювання раціонального використання енергоресурсів;

- модернізація та заміна застарілого котельного обладнання на об'єктах житлово-комунального господарства та бюджетних установах області;
- розвиток нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії;
- створення регіональних центрів з підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;
- продовження будівництва Кілійського та Татарбунарського групових водопроводів;
- будівництво нових артезіанських свердловин та реконструкція і капітальний ремонт діючих.

Важливою складовою конкуренції у системі управління та обслуговування житлового фонду є робота по утворенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, яка триватиме і надалі. Це дасть змогу вирішити питання щодо монополізації житлово-комунального господарства та сприятиме залученню інвестицій для його розвитку у вигляді ОСББ для впровадження конкурентних засад у сфері утримання житлового фонду.

В Одеській області утворено та функціонує 756 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, які обслуговують 917 житлових будинків, що складає 9,03% від загальної кількості багатоквартирних будинків.

2.4. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

«Завданнями нової гуманітарної політики мають стати духовне оздоровлення українського суспільства, розкриття його творчого потенціалу.»*

2.4.1. Охорона здоров'я

«Побудова сучасної моделі охорони здоров'я – рівний і справедливий доступ усіх членів суспільства до необхідних медичних послуг.»*

Реалізація заходів, спрямованих на збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини, збільшення тривалості життя, підвищення рівня надання медичної допомоги населенню відносяться до основних пріоритетів соціальної політики області у сфері охорони здоров'я.

Першочерговими завданнями щодо реалізації пріоритетних напрямків розвитку сфери діяльності на 2013 рік визначено: продовження діяльності щодо поетапного реформування охорони здоров'я; наближення спеціалізованої медичної допомоги до сільського жителя; поліпшення забезпечення закладів охорони здоров'я кадрами, особливо у сільській місцевості; обумовлення покращання демографічних показників.

З метою удосконалення системи охорони здоров'я, а саме для задоволення потреб населення в доступній і високоякісній медичній допомозі, зміцнення матеріально-технічної та лікувально-діагностичної бази закладів охорони здоров'я протягом 2013 року передбачається:

- продовження впровадження реформування системи охорони здоров'я в області в межах діючого законодавства;
- подальший розвиток медичних технологій та зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, які визначені місцевими органами влади і для вирішення яких порушуються питання на державному рівні (завершення

будівництва інфекційного корпусу Кілійської ЦРЛ, пологового будинку Болградської ЦРЛ, поліклінічного відділення Ренійської ЦРЛ, будівництво кардіохірургічного корпусу обласної клінічної лікарні, хірургічного корпусу обласної дитячої лікарні, перинатального центру тощо);

- першочергове забезпечення санітарним транспортом швидкої та екстреної медичної допомоги з метою доведення числа бригад до нормативного та скорочення часу їх прибуття;

- оснащення, відповідно до таблиця: фельдшерсько-акушерських пунктів та сільських лікарських амбулаторій з метою забезпечення надання медичної допомоги первинного рівня; центральних районних лікарень для забезпечення надання первинного та вторинного рівня надання медичної допомоги;

- поліпшення житлово-побутових умов медичним працівникам закладів охорони здоров'я, зокрема, шляхом будівництва житла в сільській місцевості.

Проведення зазначених заходів дасть змогу вирішити питання пріоритетного розвитку первинної медико-санітарної допомоги; отримання високоякісної медико-профілактичної допомоги з особливою увагою до вразливих груп населення, упровадження уніфікованих технологій надання екстреної медичної допомоги різних рівнів, цілісного підходу до обслуговування, включаючи профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію.

В області і надалі продовжиться реалізація регіональних програм: обласна комплексна програма «Здоров'я» на 2002-2014 роки; обласна цільова Програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2008-2014 роки; обласна програма «Репродуктивне здоров'я населення Одеської області до 2015 року»; обласна цільова програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки; програма імунопрофілактики та захисту населення Одеської області від інфекційних хвороб на 2010-2015 роки.

В результаті виконання заходів обласних програм передбачається знизити рівень захворюваності на туберкульоз, стабілізувати епідеміологічну ситуацію серед ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД, знизити рівень материнської та дитячої смертності.

2.4.2. Освіта

*«Розвинена наука та якісна освіта – надійні запоруки стабільного економічного зростання.»**

Освіта належить до одного з найважливіших напрямків регіональної політики. Це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, формування позитивного іміджу області, створення умов для самореалізації кожної особистості.

Діяльність органів влади в сфері освіти буде спрямована на забезпечення рівного доступу дітей, молоді та дорослого населення до якісної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, всебічний розвиток науки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, подальше навчально-технічне оснащення та комп'ютеризацію навчальних закладів.

2013 рік в Одеській області визначено роком дошкільної освіти. Доступність дошкільної освіти є однією з необхідних умов забезпечення її якості. Метою розвитку дошкільної освіти в регіоні є реалізація державної політики щодо

забезпечення конституційних прав і державних гарантій дітям дошкільного віку на здобуття дошкільної освіти; створення необхідних умов функціонування і розвитку системи дошкільної освіти, збільшення відсотка охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (забезпечення планується на рівні 80%), модернізація змісту дошкільної освіти, підвищення якості підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів.

Основними пріоритетами розвитку галузі у 2013 році будуть:

- удосконалення роботи з сім'єю, широке залучення батьків до освітнього процесу у дошкільних навчальних закладах;
- збільшення мережі дошкільних навчальних закладів, груп спеціального призначення для дітей з психофізичними вадами розвитку;
- розширення мережі навчально-виховних комплексів «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад»;
- збільшення кількості груп короткотривалого перебування при загальноосвітніх навчальних закладах;
- вжиття необхідних заходів для організованого та якісного оздоровлення і відпочинку дітей пільгових категорій, вихованців закладів освіти обласного підпорядкування;
- подальше впровадження програми реформування закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- створення умов для інтегрованого навчання дітей з інвалідністю, насамперед, забезпечення безбар'єрного середовища;
- надання допомоги у забезпеченні подальшого навчання випускників інтернатних закладів, в першу чергу, дітей з особливими потребами;
- оптимізація мережі закладів ПТО, у тому числі шляхом створення навчально-тренувальних та навчально-практичних центрів, професійно-технічних навчальних закладів нового типу із впровадженням інноваційних технологій навчання у промисловості, будівництві, сфері послуг, сільському господарстві та інших галузях;
- вжиття невідкладних заходів щодо модернізації навчально-матеріальної бази загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі спеціальних шкіл-інтернатів, проведення капітальних ремонтів будівель і споруд;
- координація діяльності вищих навчальних закладів у регіоні незалежно від їх підпорядкування і форм власності з підготовки та проведення вступної кампанії 2013 року; унеможливлення повторення недоліків і порушень, виявлених при проведенні вступної кампанії 2012 року;
- укладання тристоронніх угод «студент - вищий навчальний заклад - роботодавець» особами, які навчаються за державним замовленням за напрямками і спеціальностями педагогічного профілю.

У 2013 році передбачається розпочати реформування інтернатних закладів для дітей з особливими освітніми потребами паралельно з активним розвитком інклюзивної освіти та у повному обсязі забезпечити дітей даної категорії підручниками, зокрема надрукованими шрифтом Брайля.

З метою забезпечення позитивних системних зрушень в реформуванні освітньої галузі області та створення умов рівного доступу до здобуття якісної освіти триватиме реалізація заходів Комплексної програми «Освіта Одещини» на 2011-2014 роки.

Планується ввести в експлуатацію дошкільні навчальні заклади у с. Яськи, с. Усатове та м. Біляївка Біляївського району, смт Велика Михайлівка Великомихайлівського району, с. Баранове Іванівського району, с. Малий Фонтан Котовського району, с. Кароліно-Бугаз Овідіопольського району, с. Сергіївка Саратовського району, с. Станіславка Котовського району; загальноосвітні навчальні заклади у с. Комишівка Ізмаїльського району, с. Ставрове Красноокнянського району, с. Надрічне Тарутинського району. Передбачається продовження будівництва загальноосвітньої школи у с. Міняйлівка Саратовського району, НВК «ЗОШ-ДНЗ» у с. Градениці Біляївського району та початок будівництва школи в с. Садове Арцизького району.

2.4.3. Культура та туризм

*«...місце в європейському цивілізаційному просторі неможливо без знання власних культурних коренів, історично сформованих традицій, цінностей та ідеалів, втілених у багатстві й розмаїтті української культурної спадщини.»**

У 2013 році пріоритетними напрямками розвитку галузі культури мають стати: забезпечення вільного доступу до культурних надбань шляхом використання новітніх інформаційних технологій, популяризація і поширення якісних та різноманітних зразків культури і мистецтва серед широких верств населення області, забезпечення повноцінного розвитку і функціонування української мови як державної, збереження традиційної для регіону багатомовності, розвиток усіх мовних груп, що мешкають в регіоні, згідно з Європейською хартією регіональних мов або мов меншин.

Головна мета діяльності галузі культури області на 2013 рік - створення умов для розвитку української культури та культур національних меншин, розкриття творчого потенціалу й самореалізації кожної особистості відповідно до її духовних і матеріальних потреб та інтересів, створення умов для розвитку громадянського суспільства.

Серед основних завдань на 2013 рік передбачається:

- продовження реставраційних робіт будівлі Одеського музею західного та східного мистецтва, реставрація та пристосування об'єкта культурної спадщини «Театр юного глядача ім. М. Островського», проведення капітального ремонту будівлі Одеського художнього музею;
- підтримка концертно-гастрольної та виставкової діяльності одеських митців та творчих колективів області;
- реалізація проекту створення інтегрованого ресурсу - електронної бібліотеки «Культура України» та обласного проекту «Обласна бібліотека - центр створення електронної бібліотеки повнотекстової регіональної інформації», придбання обладнання для оцифрування цінних та рідкісних книг для Одеської універсальної наукової бібліотеки ім. М. Грушевського, поповнення бібліотечних фондів творами сучасної художньої, науково-популярної літератури;
- продовження реалізації проекту створення корпоративної обласної комп'ютерної мережі та придбання комп'ютерної техніки для читальних залів районних центральних бібліотек та обласних центрів національних культур: Ізмаїльського, Ренійського, Болградського районів;

- підвищення якості та ефективності надання культурних послуг населенню шляхом збереження і розвитку мережі закладів культури області, покращення їх матеріально-технічного стану, проведення різноманітних інформаційно-просвітницьких та мистецьких заходів, збереження та охорона культурної спадщини;
- організація концертних програм під час проведення Бессарабського ярмарку в с. Тарутине;
- фінансова підтримка діяльності національно-культурних товариств та інших організацій національних меншин, проведення заходів, спрямованих на протидію ксенофобії, усім формам нетерпимості і дискримінації за етнічною, релігійною та расовою ознаками, підвищення рівня толерантності в суспільстві;
- здійснення спільних з релігійними організаціями проектів пропагування загальнолюдських моральних цінностей, здорового способу життя, зміцнення інституту сім'ї та захисту дитинства.

У рамках програми «Народний бюджет» велика увага буде приділятися проведенню культурних заходів, перш за все фестивалям – кінофестивалю, джазовому, оперному тощо.

В Одеській області, яка є однією з самих багатих областей України на **об'єкти культурної спадщини**, зосереджені усі види та категорії пам'яток. Близько 100 об'єктів культурної спадщини мають статус пам'яток національного значення.

З метою збереження та популяризації об'єктів культурної спадщини в області у 2013 році заплановано:

- виконання проектних, першочергових протиаварійних, ремонтно-реставраційних робіт на 13 пам'ятках архітектури та містобудування;
- виготовлення науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць м. Білгород-Дністровський та м. Вилкове;
- виготовлення науково-проектної документації для занесення історичного центру м. Одеси до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- проведення археологічних робіт городища Тіра; виготовлення проектів зон охорони пам'яток археології - городище і некрополь Кошари та городище Роксолани;
- виконання робіт з благоустрою території навколо пам'ятки всесвітнього значення «Дуга Струве»;
- виготовлення облікової документації на 70 об'єктах культурної спадщини;
- виготовлення матеріалів для Зводу пам'яток історії та культури України по Одеській області.

Створення умов для задоволення культурних потреб особистості, ефективно використання туристичного потенціалу пам'яток культурної спадщини неможливо без забезпечення їх збереження, реставрації, музеєфікації для туристичного та екскурсійного відвідування.

У 2013 році розвиток **туристичної сфери** спрямовуватиметься на створення сприятливого інвестиційного клімату та розбудову туристичної інфраструктури, підвищення якості туристично-оздоровчих послуг, здатних задовольнити потреби вітчизняних та іноземних туристів.

З метою комплексного вирішення проблемних питань та визначення пріоритетів подальшого розвитку туристичної сфери області діятиме Програма розвитку туристично-рекреаційної галузі області на 2011-2015 роки.

Зберігатиметься тенденція розвитку перспективних видів туризму, зокрема культурно-пізнавального, сільського, екологічного, лікувально-оздоровчого та круїзного.

Реалізовуватимуться основні завдання з розвитку сфери туризму і рекреації:

- організація та проведення заходів з пропагування регіонального туристичного продукту, спеціалізованих ознайомчих турів із залученням представників засобів масової інформації;
- популяризація дитячого та молодіжного туризму;
- активізація транскордонного співробітництва у галузі туризму, розробка карт (схем) транскордонних туристичних маршрутів;
- запровадження ефективних методів рекламно-інформаційного забезпечення туристів і відпочиваючих через мережу туристичних інформаційних центрів та мережу Інтернет;
- висвітлення інвестиційних можливостей області у туристично-рекреаційній сфері та створення сприятливих умов для залучення інвестиційних коштів у розбудову туристичної інфраструктури області.

Відповідно до спільної програми «Румунія – Україна – Республіка Молдова» триватиме реалізація проекту «Міжнародний студентський центр рекреації і туризму: шлях до здоров'я нації», в рамках якого, на базі оздоровчого центру «Чайка» буде створено оздоровчий комплекс міжнародного рівня для відпочинку і оздоровлення студентської молоді з різних країн світу.

Проводитиметься презентація туристичного потенціалу області на внутрішньому і міжнародному ринках туристичних послуг шляхом участі у різноманітних туристично-виставкових заходах.

2.4.4. Фізична культура і спорт

*«Проведення спортивних заходів світового масштабу – найкращий імпульс для економічного та соціального розвитку держави.»**

У 2013 році розвиток фізично-спортивного руху Одещини буде спрямовано на збереження і зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини, організацію змістовного дозвілля.

Продовжуватиметься робота з реалізації Закону України «Про фізичну культуру і спорт».

Основними завданнями і заходами галузі передбачено:

- створення належних умов для занять фізичною культурою і спортом широких верств населення за місцем роботи, навчання, проживання і відпочинку;
- розвиток дитячо-юнацького і резервного спорту, розширення мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, професійних спортивних клубів з олімпійських і не олімпійських видів спорту;
- удосконалення підготовки спортсменів до складу національних команд, спроможних конкурувати на світовому рівні за медалі найвищого гатунку;
- проведення масових обласних змагань за програмою Всеукраїнських літніх сільських спортивних ігор, Всеукраїнського футбольного фестивалю «Даруймо радість дітям» та забезпечення участі спортсменів і збірних команд у Всеукраїнських комплексних спортивних заходах, чемпіонатах світу і Європи, у XXII літніх Дефлімпійських іграх.

У 2013 році триватиме будівництво, ремонт та реконструкція спортивних споруд із застосуванням сучасних новітніх технологій, зокрема реконструкція з розширенням спортивно-концертного комплексу «Одеський палац спорту», та обов'язкове обладнання їх спеціальними пристроями для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Продовжуватиметься реформування структури управління фізкультурно-спортивним рухом з введенням до штатів територіальних фізкультурно-спортивних клубів у селах і селищах посад інструктора з фізичної культури та відновлення в штатах підприємств, установ і організацій посад інструктора з фізичної культури і виробничої гімнастики.

Значна увага приділятиметься районним, зональним та фінальним обласним змаганням сільських літніх спортивних ігор серед широких верств населення; районним, міським, обласним спартакіадам школярів, допризовної молоді, учнів системи ПТО, студентів ВУЗів та іншим спортивним змаганням.

Усіма видами фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи та спортом вищих досягнень у 2013 році планується охопити понад 650 тис. осіб.

2.4.5. Розбудова громадянського суспільства

*«Успіх реформ неможливий без громадської консолідації та широкої суспільної підтримки.»**

Пріоритетними напрямками діяльності органів влади у 2013 році стане налагодження конструктивного діалогу між владою і громадськістю на засадах демократичності, гласності, відкритості та прозорості, досягнення стабільної суспільно-політичної ситуації в області на основі підвищення дієздатності органів влади та зміцнення демократичних інститутів, забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики.

Основні завдання щодо сприяння розвитку громадянського суспільства на 2013 рік:

- реалізація Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні;
- проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
- реалізація основних напрямів і заходів Програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2012-2015 роки;
- активізація громадян та ІГС у контексті демократичних механізмів участі та самоорганізації у процесі вирішення місцевих проблем;
- забезпечення належних умов для створення і діяльності ІГС в Одеській області;
- розвиток механізмів співпраці органів влади з ІГС у вирішенні пріоритетних проблем територіальних громад;
- підвищення професійного рівня та інституційної спроможності ІГС та місцевих органів влади;
- розробка та прийняття районних програм розвитку громадянського суспільства.

З метою залучення громадськості до процесів формування та реалізації державної і регіональної політики у межах області продовжуватиметься реалізація

заходів Програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2012-2015 роки.

2.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

2.5.1. Охорона навколишнього природного середовища

*«...першочергове завдання – зупинити негативні процеси руйнації навколишнього середовища та сприяти відновлювальним процесам у природі задля збереження нації та відновлення відтворювальних процесів у суспільстві.»**

Охорона навколишнього природного середовища, збереження і відновлення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – є невід'ємною умовою сталого економічного та соціального розвитку Одеської області та залишається основним завданням і напрямком охорони довкілля на 2013 рік.

Основною метою створення нових природно-заповідних об'єктів залишається збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, тобто екологічна мережа області розглядається як єдина територіальна природна система, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні, території та об'єкти природно-заповідного фонду.

З метою розширення природно-заповідного фонду області будуть продовжені роботи по створенню 2-х заповідних об'єктів: національного природного парку «Куяльницький» на території Біляївського, Іванівського, Комінтернівського районів та міста Одеса (12,0 тис. га) та ландшафтного заказника місцевого значення «Аліяга» у Кілійському районі (800 га). Створення зазначених об'єктів дозволить збільшити частку природно-заповідного фонду до 4,9 %.

На виконання стратегічних завдань Закону України «Про Основні стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 року», керівних документів Президента України, уряду та обласної ради у сфері збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, з метою розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області у 2013 році передбачається організація 2-х об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Це ландшафтний заказник «Селіванівській» в Ананівському районі та ботанічна пам'ятка природи «Груша «Адамівська» в Іванівському районі.

Для забезпечення встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду продовжуватимуться роботи з виготовлення відповідних проектів землеустрою для 13-ти об'єктів загальнодержавного значення та 44-х місцевого.

Виконання у 2013 році заходів Регіональної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2016 роки сприятиме більш повному задоволенню потреб суспільства у водних ресурсах та забезпечить екологічну безпеку і сприятливі умови для життя населення

Триватиме виконання заходів бюджетної Програми формування національної екологічної мережі в Одеській області на 2005-2015 роки.

З метою підвищення біокліматичного потенціалу території і оздоровлення навколишнього природного середовища в області продовжиться виконання **Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних**

ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в Одеській області на 2009-2013 роки.

Планується проведення протизсувних робіт на схилі Дністровського лиману в межах території смт. Овідіополь, смт. Чорноморське Комінтернівського району і дев'ятого мікрорайону м. Іллічівська.

У рамках виконання заходів **Регіональної програми «Ліси Одещини на 2011 - 2015 роки»** на 2013 рік передбачено проведення комплексу робіт, спрямованих на подолання основних дестабілізуючих факторів екологічної ситуації, сталий розвиток лісового господарства області, реалізацію державної політики України в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Забезпечення населення області якісною питною водою є однією з найбільш важливих проблем, розв'язання якої дасть можливість зберегти здоров'я, поліпшити умови проживання людей та підвищити рівень їх життя.

У рамках об'єкта «Пошуки питних підземних вод та буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин на воду в Одеській області» підготовлено перелік буріння розвідувально-експлуатаційних та пошукових свердловин для забезпечення питною водою населених пунктів Одеської області на 2010 - 2014 роки.

На вирішення проблем, пов'язаних із забрудненням поверхневих та підземних водоносних горизонтів, у 2013 році за рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища планується продовжити будівництво та реконструкцію каналізаційних очисних споруд у містах та населених пунктах Одеської області: с. Надєждівка Арцизького району, м. Балта, с. Бритівка та Шабо Білгород-Дністровського району, м. Біляївка, м. Кодима, смт Чорноморське Комінтернівського району, смт Миколаївка, смт Великодолинське та с. Мізікевича Овідіопольського району, смт Фрунзівка.

Продовжуватиметься виконання робіт з розчистки русел річок, захисту від підтоплення населених пунктів Одеської області.

На 2013 рік заплановано будівництво та реконструкція 12 каналізаційних очисних споруд; спорудження 5 експлуатаційних свердловин на воду на території Одеської області.

Гострою екологічною проблемою області залишається **проблема утилізації твердих побутових відходів**, яких щорічно утворюється близько 5 млн. м³. Більшість полігонів знаходиться у незадовільному стані та експлуатуються з порушенням природоохоронного та санітарно-епідеміологічного законодавства. У рамках вирішення цієї проблеми для зменшення техногенного навантаження на довкілля в регіоні протягом 2013 року продовжиться робота з формування реєстрів об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, місць видалення відходів, паспортизації та інвентаризації відходів.

Протягом 2013 року поліпшення стану навколишнього природного середовища

у сфері охорони атмосферного повітря планується шляхом: виконання підприємствами заходів щодо скорочення обсягів викидів забруднюючих речовин; дотримання суб'єктами господарювання вимог, передбачених дозволами на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; впровадження нових сучасних технологій на виробництві; використання альтернативних видів палива; сприяння у підготовці інвестиційних проектів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату; посилення надзору (контролю)

спеціально уповноваженими на це органами виконавчої влади з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону атмосферного повітря місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

2.5.2. Техногенна безпека

*«Розроблення нових основ принципово нової соціо-еколого-економічної моделі розвитку суспільства залишається стратегічним пріоритетом державної політики.»**

Одним з найнебезпечніших для навколишнього природного середовища і здоров'я населення є шкідливий вплив непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, яких на території області налічується близько 1327 тонн.

Виконання у 2013 році заходів *Регіональної програми поводження з токсичними відходами в Одеській області на 2008-2015 роки* дозволить вирішити питання остаточного вивезення та рекультивації місць зберігання всіх невідомих, непридатних та заборонених до використання пестицидів у області, що дасть можливість припинити їх шкідливий вплив на довкілля та здоров'я людини.

Вирішення екологічних проблем техногенного походження, що потребують першочергового реагування, є завданням з обґрунтування прийняття управлінських рішень в сфері екологічної безпеки та вжиття заходів, спрямованих на зменшення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій та мінімізацію можливих втрат від них.

З метою оперативного вирішення питань екологічної безпеки, пов'язаних з запобіганням надзвичайним ситуаціям та реагуванням на них, проводитиметься контроль за станом і функціонуванням потенційно небезпечних об'єктів та заходи щодо реконструкції внутрішньообласної системи оповіщення.

Протягом 2013 року будуть проводитись заходи щодо зменшення кількості пожеж, матеріальних збитків та кількості загиблих внаслідок пожеж, а також триватиме робота зі створення (особливо у сільській місцевості) дієздатних підрозділів місцевої пожежної охорони та утворення на їх основі комунальних рятувальних підрозділів.

Значна увага приділятиметься запобіганню виникненню надзвичайних ситуацій та організація усунення їх негативних наслідків. Продовжиться організація створення матеріального резерву всіх рівнів для запобігання виникненню і ліквідації наслідків можливих надзвичайних ситуацій згідно із затвердженою номенклатурою (не менш як 50% від потреби), а також створення страхового фонду документації на об'єктах систем життєзабезпечення і транспортного зв'язку.

Передбачається здійснення підготовки та реалізації комплексу соціально-економічних, організаційно-технічних та інших заходів, спрямованих на регулювання безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних спостережень, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків.

2.5.3. Захист прав і свобод громадян

*«Лише за умови утвердження законності і верховенства права можлива більш відповідальна політика у царині соціальної справедливості.»**

Забезпечення ефективності здійснення заходів щодо профілактики правопорушень, протидії злочинності та усунення причин і умов, що спричинили вчинення протиправних дій, поліпшення криміногенної ситуації в області визначення превентивних заходів сприятиме посиленню захисту життя і здоров'я людей, громадської безпеки та недопущенню проявів тероризму в регіоні.

З метою подальшої розбудови системи захисту законних прав та інтересів населення регіону в 2013 році основні зусилля правоохоронних органів, органів виконавчої влади та самоврядування будуть направлені на:

- виявлення та усунення причин, зокрема економічного та соціального характеру, які сприяють учиненню злочинів та правопорушень, в тому числі з боку соціально незахищених верств населення, раніше судимих осіб та неповнолітніх;
- проведення у відповідності до криміногенної обстановки, яка склалась в регіоні, комплексних, цільових оперативно-профілактичних операцій та рейдів «Ялинка», «Канікули», «Літо», «Урок», спрямованих на зниження рівня злочинності, стабілізацію оперативної обстановки в громадських місцях та забезпечення безпеки дорожнього руху;
- більш активне використання в діяльності щодо профілактики та протидії правопорушенням можливостей громадськості, перш за все, громадських формувань з охорони громадського порядку та розроблення системи їх заохочення;
- активізацію діяльності щодо протидії поширенню наркоманії, зниженню масштабів розповсюдження наркотичних речовин та наркозлочинності серед різних верств населення, в першу чергу, серед молоді.

Для підвищення ефективності діяльності щодо забезпечення прав і свобод громадян, зміцнення законності та правопорядку у 2013 році триватиме реалізація заходів регіональної комплексної програми «Безпечна Одещина» на 2012-2015 роки.

Виконання комплексу заходів Програми забезпечить реалізацію державної політики у сфері протидії тероризму на регіональному рівні, вдосконалення функціонування територіальної підсистеми єдиної державної системи запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків.

Водночас діяльність органів внутрішніх справ буде направлена на посилення взаємодії з громадськістю, зміцнення довіри населення до їх роботи та покращення іміджу працівників міліції.

** – Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році»*

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2013 РІК

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік. рез- тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Розвиток сфери матеріального виробництва					
Обсяг продукції промисловості у порівнянних цінах у % до попереднього року	%	83,6	96,0	104,0	x
у тому числі по галузях:					
Добувна промисловість	%	257,6	95,0	102,0	x
Переробна промисловість, в тому числі:	%	83,3	97,0	104,0	x
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	%	78,7	100,0	104,0	x
Хімічна та нафтохімічна промисловість	%	99,5	85,0	105,0	x
Машинобудування	%	127,9	103,0	102,0	x
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	%	90,7	85,3	100,0	x
Легка промисловість	%	125,8	92,0	102,0	x
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	%	113,9	100,0	103,0	x
Виробництво продуктів нафтоперероблення	%	0,0	0,0	0,0	x
Виробництво найважливіших видів промислової продукції					
Аміак синтетичний	тис. тонн	1163,0	973,0	1050,0	107,9
Добрива азотні мінеральні чи хімічні	тис. тонн	941,2	890,9	940,0	105,5
Цемент	тис. тонн	324,7	330,0	350,0	106,1
Олія соняшникова	тис. тонн	382,0	400,0	420,0	105,0
Борошно	тис. тонн	113,4	110,0	111,7	101,5
Вироби хлібобулочні	тис. тонн	90,1	90,0	90,9	101,0
Сири жирні	тис. тонн	1,4	1,3	1,35	103,8
Соки фруктові та овочеві, нектари	тис. тонн	42,5	45,0	46,0	102,2
Овочі консервовані натуральні	тис. тонн	26,2	23,0	23,3	101,3
Вино виноградне	тис. дал	3719,8	2700,0	2350,0	87,0
Валова продукція сільського господарства					
По всіх категоріях господарств у цінах 2010 року, всього	млн. грн.	10020,3	8178,1	8842,0	108,1
у т.ч. рослинництва	млн. грн.	7847,5	6025,8	6643,4	110,2
тваринництва	млн. грн.	2172,8	2152,3	2198,6	102,2
Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції					
Зернові культури (у вазі після доробки)	тис. тонн	3194,2	1884,4	2578,0	136,8
Олійні культури, всього	- “ -	643,6	486,9	597,5	122,7
у тому числі соняшник	- “ -	430,8	447,3	447,5	100,0

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік. рез- тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
ріпак	- “ -	204,3	34,7	150,0	432,3
Овочі	- “ -	526,9	456,2	480,0	105,2
Плоди і ягоди	- “ -	88,0	78,5	80,0	101,9
Виноград	- “ -	229,1	190,2	200,0	105,2
Реалізація худоби та птиці (у живій вазі)	- “ -	70,7	70,7	71,0	100,4
Молоко	- “ -	397,3	393,3	398,5	101,3
Яйця	млн. шт.	397,1	350,2	370,0	105,7
Вовна у фізичній вазі	тонн	1454,0	1360,0	1365,0	100,4
Фінансові показники					
Надходження податків і платежів до бюджетів усіх рівнів	млн. грн.	21916,5	23415,4	24470,3	104,5
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів з держбюджету)	млн. грн.	4412,5	4931,3	5361,1	108,7
Видатки місцевих бюджетів (з дотацією вирівнювання з Державного бюджету)	млн. грн.	6349,2	7682,9	8528,0	111,0
Загальна сума кредитів, наданих комерційними банками суб'єктам господарювання	млн. грн.	25511,0	26500,0	30000,0	113,2
Обсяг зовнішньоторговельного обороту	млн. дол. США	6913,3	7443,8	8408,3	113,0
у % до попереднього року	%	91,8	107,7	113,0	x
Загальні обсяги експорту (товарів та послуг)	млн. дол. США	2700,6	2863,4	3236,1	113,0
у % до попереднього року	%	94,8	106,0	113,0	x
Обсяг експорту товарів, всього	млн. дол. США	1541,1	1636,6	1855,9	113,4
у % до попереднього року	%	91,4	106,2	113,4	x
у тому числі за товарною структурою:					
продовольчі товари та сировина для її виробництва	млн. дол. США	551,9	576,2	602,7	104,6
- продукти неорганічної хімії (аміак)	- “ -	292,4	262,5	284,6	108,4
- добрива	- “ -	347,1	341,3	387,1	113,4
- текстиль та текстильні вироби		9,3	7,9	8,8	111,4
- чорні та кольорові метали, вироби з них	- “ -	157,1	110,9	129,5	116,8
- механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання та їх частини, прибори та апаратура	- “ -	90,6	90,2	102,6	113,7
- транспортні засоби та шляхове обладнання	- “ -	3,9	77,5	84,2	108,6
Обсяг експорту послуг	млн. дол. США	1159,5	1226,8	1380,2	112,5
у % до попереднього року	%	99,7	105,8	112,5	x
Обсяг імпорту (товарів та послуг) – всього	млн. дол. США	4212,7	4580,4	5172,2	112,9
у % до попереднього року	%	89,9	108,7	112,9	x
Обсяг імпорту товарів	млн. дол. США	4013,9	4330,9	4841,9	111,8

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік. рез- тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
у % до попереднього року	%	89,6	107,9	111,8	х
Обсяг імпорту послуг	млн. дол. США	198,8	249,5	330,3	132,4
у % до попереднього року	%	98,9	125,5	132,4	х
Обсяг прямих іноземних інвестицій - всього	млн. дол. США	1220,5	1600,0	1920,0	120,0
Обсяг прямих іноземних інвестицій з початку року	млн. дол. США	169,9	379,5	320,0	х
Обсяг прямих іноземних інвестицій на душу населення	дол. США	513,9	673,0	807,5	120,0
Показники споживчого ринку					
Оборот роздрібної торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних, так і фізичних осіб) – у діючих цінах	млн. грн.	41169,1	46716,9	53000,0	113,4
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства – в діючих цінах	млн. грн.	22474,3	24500,0	26950,0	110,0
Роздрібний товарооборот підприємств на одну особу – в діючих цінах	грн.	9408,0	10223,1	11250,0	110,0
Обсяги реалізованих послуг, всього – в діючих цінах	млн. грн.	22582,3	23677,4	26050,0	110,0
в тому числі обсяг реалізації платних послуг населенню – у діючих цінах	млн. грн.	3235,7	3343,2	3577,0	107,0
Показники фонду оплати праці та середньомісячної заробітної плати					
Фонд оплати праці робітників, службовців	млн. грн.	14698,3	16582,3	18603,8	112,2
Середньоспискова чисельність штатних працівників	тис. чол.	513,1	511,8	512,5	100,1
Середньомісячна заробітна штатних працівників	грн.	2387,0	2700,0	3025,0	112,0
Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування					
у фактичних цінах	млн. грн.	9960,4	10500,0	11500,0	109,5
Обсяг капітальних інвестицій на одну особу	грн.	4170,4	4396,0	4815,0	109,5
Обсяг інвестицій у житлове будівництво	млн. грн.	1789,0	1824,8	1861,3	102,0
Введення в експлуатацію загальної площі житла за рахунок усіх джерел фінансування	тис. кв. м	793,0	800,0	825,0	103,1

Основні показники розвитку транспорту і зв'язку

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очікув.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Довжина автомобільних шляхів загального користування, всього	тис. км	8,3037	8,3163	8,323	100,1

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очікув.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Обсяги вантажних перевезень, всього	млн. т	39,1	38,7	38,8	100,2
в тому числі:					
залізничним транспортом	млн. т	31,1	30,5	30,6	100,3
автомобільним транспортом	млн. т	4,9	5,3	5,3	100,0
водним транспортом	млн. т	3,1	2,9	2,9	100,0
Обсяги пасажирських перевезень, всього	млн. чол.	352,4	324,4	325,0	100,2
в тому числі:					
залізничним транспортом	млн. чол.	34,3	33,0	33,1	100,3
автотранспортом загального користування	млн. чол.	198,5	200,0	200,0	100,0
Обсяг переробки вантажів у торговельних портах та на промислових причалах	млн. т	88,1	87,5	88,2	100,8
Доходи від послуг зв'язку всього	млн. грн.	2561,0	2580,0	2600,0	100,8
в тому числі населенню	млн. грн.	1204,6	1205,0	1210,0	100,4

Основні показники ринку праці Одеської області

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Середньорічна чисельність населення	тис. чол.	2388,5	2388,0	2388,0	100,0
Середньорічна чисельність населення у віці 15-70 років	тис. чол.	1803,5	1792,7	1787,0	99,7
Чисельність населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю (у середньому за рік), всього	тис. чол.	1048,5	1061,3	1062,1	100,1
у тому числі працездатного віку	тис. чол.	969,4	983,8	984,4	100,1
Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років у відсотках до населення відповідної вікової групи	%	58,1	59,2	59,6	x
у тому числі працездатного віку	%	66,3	67,0	67,4	x
Чисельність безробітного населення у віці 15-70 років, визначена за методолог. МОП (у середньому за рік), всього	тис. чол.	66,7	64,4	61,8	96,0
Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці від 15 до 70 років	%	6,0	5,9	5,8	x
Чисельність зареєстрованих безробітних (на кінець року)	тис. чол.	16,1	19,1	18,9	99,0
Рівень зареєстрованого безробіття (на кінець року), у відсотках до населення працездатного віку	%	1,1	1,3	1,3	x
Кількість створених нових робочих місць в усіх сферах економічної	тис. одн	48,6	50,0	51,0	102,0

Показники діяльності малих підприємств

Показники	Одиниця виміру	2011 рік факт	Роки 2012 рік очік. рез-тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Кількість малих підприємств, всього	тис. од.	16,9	17,2	17,4	101,2
Кількість середніх підприємств, всього	од.	931	953	970	101,8
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) у діючих цінах на малих підприємствах	млн. грн.	29365,4	32050,0	33070	103,2
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) у діючих цінах на середніх підприємствах	млн. грн.	59411,8	62043,0	63460,0	102,3
Питома вага обсягів реалізації малими та середніми підприємствами товарів (робіт, послуг) від загального обсягу в регіоні	%	64,8	64,9	65,2	-
Питома вага надходжень від суб'єктів малого і середнього підприємництва у бюджеті Одеської області (без врахування митних платежів)	%	26,0	26,5	27,5	-

Показники розвитку освіти

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік. рез-тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
1. Дошкільні заклади освіти					
Кількість дошкільних закладів всього,	одиниць	780	801	816	101,9
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	296	306	311	101,6
у сільській місцевості	-“-	484	495	505	102,0
Кількість місць в постійних дошкільних закладах всього,	місць	56974	58124	60249	103,6
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	34152	34952	36777	105,2
у сільській місцевості	-“-	22822	23172	23472	101,3
Охоплення дітей постійними дошкільними закладами (у % до загальної кількості дітей відповідного віку) всього,	%	76	78	80	x
у тому числі:					
у міських поселеннях	%	85	86	88	x

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік. рез- тат	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
у сільській місцевості	%	65	66	67	x
Охоплення дітей дошкільного віку (від 3 до 6 (7) років) усіма формами дошкільної освіти, всього	%	80	88	92	x
2. Загальна середня освіта					
Кількість денних загальноосвітніх навчальних закладів всього,	одиниць	899	896	896	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	307	306	306	100,0
у сільській місцевості	-“-	592	590	590	100,0
Кількість учнів у денних загальноосвітніх навчальних закладах,	чоловік	232604	230333	230333	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	149333	149382	149382	100,0
у сільській місцевості	-“-	83271	80951	80951	100,0
Кількість учителів у денних загальноосвітніх навчальних закладах всього,	чоловік	24541	24861	24861	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	13018	13272	13272	100,0
у сільській місцевості	-“-	11523	11589	11589	100,0
Введення в дію загальноосвітніх навчальних закладів за рахунок усіх джерел фінансування всього,	учн. місць	2015	1521	1770	116,4
у тому числі:					
у міських поселеннях	-“-	600	-	-	-
у сільській місцевості	-“-	1415	1521	1770	116,4
3. Професійно-технічна освіта					
Кількість професійно-технічних закладів, всього,	одиниць	47	47	47	100,0
у т.ч. філії	одиниць	5	5	5	100,0
- з них заклади, які готують робітників з наданням повної загальної середньої освіти	-“-	36	36	36	100,0
Загальна чисельність учнів, всього	чоловік	17832	18300	18300	100,0
Прийом, всього	чоловік	8409	8399	8400	100,0
Випуск кваліфікованих робітників, всього	чоловік	7531	7035	7000	99,5
4. Вищі навчальні заклади					
Кількість вищих навчальних закладів, всього,	одиниць	57	57	57	100,0
у тому числі:					
державних	-“-	48	48	48	100,0
недержавних	-“-	9	9	9	100,0

**Показники розвитку установ охорони здоров'я,
підпорядкованих обласному управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації**

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Кількість лікарняних закладів,	одиниць	104	92	87	94,6
Кількість лікарняних ліжок	тис. ліжок	18,045	17,597	17,477	99,3
Кількість лікарняних ліжок на 10 тис. населення,	ліжок	75,9	74,0	73,5	99,3
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів	тис. відв. за зміну	42,153	42,233	42,383	100,4
у тому числі у сільській місцевості	-"-	6,7	6,706	6,850	102,1
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10 тис. населення,	відвід. за зміну	177,3	177,6	178,2	100,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	83,6	84,2	85,6	101,7
Кількість лікарів усіх спеціальностей,	тис. чол.	8,569	8,535	8,645	101,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	0,440	0,484	0,504	104,1
Кількість лікарів усіх спеціальностей на 10 тис. населення,	чол.	36,0	35,9	36,4	101,4
у тому числі у сільській місцевості	-"-	5,5	6,1	6,3	103,3
Кількість населення на одного лікаря,	чол.	277	279	275	98,6
у тому числі у сільській місцевості	-"-	1809	1645	1587	96,5
Кількість середнього медичного персоналу,	тис. чол.	17,562	17,652	17,742	100,5
у тому числі у сільській місцевості	-"-	2,068	2,128	2,188	102,8
Кількість середнього медичного персоналу на 10 тис. населення,	чол.	73,9	74,2	74,6	100,5
у тому числі у сільській місцевості	-"-	26,0	26,7	27,3	102,2
Кількість населення на одного середнього медичного працівника,	чол.	135	135	134	99,3
у тому числі у сільській місцевості	-"-	385	374	366	97,9
Кількість ФАПів,	одиниць	533	529	525	99,2
у тому числі у сільській місцевості	-"-	533	529	525	99,2

Показники розвитку культури

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Кількість закладів культури клубного типу всього,	одиниць	736	737	737	100,0
у міських поселеннях	-"-	51	52	52	100,0
у сільській місцевості	-"-	685	685	685	100,0
Кількість театрів	одиниць	6	6	6	100,0
	місць	4555	4555	4555	100,0
Кількість концертних (філармонічних) залів	одиниць	1	1	1	100,0
	місць	980	980	980	100,0

Показники	Один. виміру	2011 рік факт	2012 рік очік.	2013 рік прогноз	2013 р. до 2012 р., %
Кількість дитячих шкіл естетичного виховання	одиниць	68	68	68	100,0
Кількість учнів у дитячих школах естетичного виховання	тис. чол.	17,1	17,8	17,8	100,0

Додаток II

Перелік регіональних програм, реалізація яких буде здійснюватись у 2013 році

№ п/ п	Назва програми	Затверджено рішенням обласної ради	Відповідальний виконавець
1	Програма правової освіти населення Одеської області на 2009-2013 роки	від 25.10.2002 № 55-XXIV	Головне управління юстиції в Одеській області
2	Обласна комплексна програма «Здоров'я» на 2002-2014 роки	від 25.10.2002 № 56-XXIV	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
3	Програма формування національної екологічної мережі в Одеській області на 2005-2015 роки	від 18.11.2005 № 705-IV	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
4	Обласна цільова Програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2008-2014 роки	від 17.08.2007 № 304-V	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
5	Обласна програма «Репродуктивне здоров'я населення Одеської області до 2015 року»	від 20.12.2007 № 397-V	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
6	Обласна цільова програма недержавного (додаткового) пенсійного забезпечення працівників бюджетної сфери обласного підпорядкування та посадових осіб місцевого самоврядування на 2008- 2017 роки	від 29.02.2008 № 468-V	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
7	Регіональна цільова програма заміни, капітального ремонту та технічної експертизи ліфтів на 2008-2013 роки	від 06.06.2008 № 526-V	Департамент капітального будівництва облдержадміністрації
8	Комплексна програма розвитку мереж телерадіомовлення Одеської області на 2008-2015 роки	від 12.09.2008 № 593-V	Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
9	Регіональна програма будівництва, реконструкції та утримання місцевих пунктів пропуску через українсько-молдовський державний кордон у межах Одеської області на період до 2015 року	від 12.09.2008 № 595-V	Департамент капітального будівництва облдержадміністрації
10	Регіональна програма поводження з токсичними відходами в Одеській області на 2008-2015 роки	від 14.11.2008 № 660-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації
11	Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в Одеській області на 2009-2013 роки	від 11.09.2009 № 917-V	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
12	Обласна цільова програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки	від 03.12.2009 № 989-V	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
13	Комплексна програма забезпечення сталого розвитку північних районів Одеської області на 2010-2015 роки	від 10.09.2010 № 1165-V	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
14	Регіональна програма будівництва (придбання)	від 10.09.2010	Департамент капітального

	доступного житла в Одеській області на 2010-2017 роки	№ 1167-V	будівництва облдержадміністрації
15	Програма газифікації Одеської області	від 10.09.2010 № 1168-V	Департамент капітального будівництва облдержадміністрації
16	Регіональна програма енергоефективності Одеської області на 2010-2014 роки	від 10.09.2010 № 1169-V	Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
17	Регіональна програма «Питна вода Одеської області на 2010-2013 роки і період до 2020 року»	від 10.09.2010 № 1170-V	Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
18	Регіональна програма забезпечення судів належними приміщеннями на 2010-2015 роки	від 10.09.2010 № 1171-V	Територіальне управління Державної судової адміністрації в Одеській області
19	Програма імунопрофілактики та захисту населення Одеської області від інфекційних хвороб на 2010-2015 роки	від 10.09.2010 № 1172-V	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
20	Регіональна програма «Зерно Одещини 2011-2015»	від 02.11.2010 № 1228-V	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
21	Програма освоєння зовнішніх ринків виноробними підприємствами Одеської області на 2011-2013 роки	від 02.11.2010 1229-V	Департамент зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
22	Регіональна програма «Архів - захист історичної пам'яті Одещини» на 2011-2015 роки	від 02.11.2010 № 1230-V	Державний архів Одеської області
23	Регіональна програма розвитку земельних відносин та охорони земель на 2011-2013 роки	від 02.11.2010 № 1231-V	Головне управління Держкомзему у Одеській області; Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
24	Програма розвитку промисловості Одеської області на 2011-2014 роки	від 30.12.2010 № 48-VI	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
25	Регіональна програма «Тваринництво Одещини 2011-2015»	від 30.12.2010 № 49-VI	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
26	Регіональна програма інформатизації Одеської області на 2011-2013 роки (Інформаційна Одещина)	від 30.12.2010 № 50-VI	КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр»
27	Програма створення страхового фонду документації Одеської області на 2011-2015 роки	від 30.12.2010 № 51-VI	Управління з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації
28	Комплексна програма «Освіта Одещини» на 2011-2014 роки	від 18.02.2011 № 77-VI	Управління освіти і науки облдержадміністрації
29	Регіональна цільова соціальна програма розвитку цивільного захисту Одеської області на 2011-2013 роки	від 18.02.2011 № 78-VI	Головне територіальне управління МНС України в Одеській області

30	Обласна цільова програма «Милосердя в дії» на 2011-2013 роки	від 18.02.2011 № 81-VI	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
31	Регіональна програма «Ліси Одещини на 2011-2015 роки»	від 20.05.2011 № 134-VI	Одеське обласне управління лісового та мисливського господарства
32	Програма розвитку туристично-рекреаційної галузі Одеської області на 2011-2015 роки	від 26.08.2011 № 204-VI	Управління культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
33	Регіональна програма з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2012-2016 роки	від 28.10.2011 № 268-VI	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
34	Програма сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2012-2015 роки	від 28.10.2011 № 269-VI	Управління комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
35	Регіональна програма збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2016 роки	від 28.10.2011 № 270-VI	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
36	Регіональна програма будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури Одеської області на 2012-2015 роки	від 09.12.2011 № 305-VI	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
37	Обласна цільова програма «Культура Одещини – 2012-2015 роки»	від 28.12.2011 № 364-VI	Управління культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації
38	Регіональна комплексна програма «Безпечна Одещина» на 2012-2015 роки	від 03.02.2012 № 394-VI	Головне управління МВС України в Одеській області
39	Обласна програма увічнення пам'яті про події та учасників Великої Вітчизняної війни на 2012-2016 роки	від 26.04.2012 № 427-VI	Управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
40	Обласна цільова програма патріотичного виховання дітей та молоді «Патріот» в Одеській області на 2012-2015 роки	від 26.04.2012 № 428-VI	Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації
41	Обласна програма «Безбар'єрна Одещина» на 2012-2014 роки	від 26.04.2012 № 429-VI	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
42	Програма євроінтеграції, міжрегіональних зв'язків та формування позитивного іміджу Одеської області на 2012-2013 роки	від 26.04.2012 № 430-VI	Департамент зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
43	Програма зайнятості населення Одеської області на 2012-2013 роки	від 26.04.2012 № 433-VI	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
44	Комплексна програма підтримки сталого функціонування та створення додаткових умов для залучення до праці контингенту в установах Державної пенітенціарної служби України в Одеській області на 2012-2016 роки	від 26.04.2012 № 441-VI	Управління Державної пенітенціарної служби України в Одеській області
45	Регіональна програма створення належних умов для обслуговування платників податків на 2012-2014 роки	від 06.07.2012 № 533-VI	Державна податкова служба в Одеській області

46	Програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Одеської області на 2012-2014 роки	від 28.08.2012 № 582-VI	Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
47	Програма поводження з безпритульними тваринами в Одеській області на 2012-2015 роки	від 28.08.2012 № 583-VI	Департамент розвитку інфраструктури та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
48	Програма подолання та запобігання бідності в Одеській області на період до 2015 року	від 28.08.2012 № 584-VI	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
49	Регіональна програма розвитку овочівництва і баштанництва Одеської області на 2013-2020 роки	від 09.11.12 № 619-VI	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
50	Регіональна Програма з утворення містобудівного кадастру Одеської області на 2012-2016 роки	від 09.11.12 № 620-VI	Управлінням містобудування та архітектури облдержадміністрації
51	Програма розвитку малого і середнього підприємництва в Одеській області на 2013-2015 роки	від 09.11.12 № 623-VI	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
52	Регіональна комплексна програма з утворення (оновлення) містобудівної документації територій та містобудівного кадастру Одеської області на 2012-2016 роки	від 26.12.12 № 679-VI	Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації
53	Обласна програма розвитку соціальної інфраструктури обласного центру Одеської області м. Одеса на 2013-2016 роки	від 26.12.12 № 681-VI	Департамент капітального будівництва облдержадміністрації, Одеське головне фінансове управління облдержадміністрації
54	Програма залучення іноземних інвестицій та розвитку зовнішньоекономічної діяльності Одеської області на 2013-2014 роки	від 26.12.12 № 682-VI	Департамент зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції облдержадміністрації
55	Регіональна програма забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа на 2013-2015 роки	від 26.12.12 № 683-VI	Служба у справах дітей облдержадміністрації
56	Програма підтримки розвитку національних меншин та діяльності національно-культурних товариств Одеської області на 2013-2015 роки	від 26.12.12 № 684-VI	Управління культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації